

# UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.  
Előfizetési ára: Egész évre 8 K. Negyedévre 2 K. Tanítóknak és jegyzőknek 6 K.  
Egy szám ára 18 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.  
Szerkesztőség és kiadóhivatal Árpád-utca 3. sz. — Megjelenik minden vasárnap  
Nyilttér soronként 60 fillér.

## A tudomány ünnepe.

Székelyudvarhely, szept. 6.

Szeptember hó 10-én szenteli föl dr. Kenessey Béla erdélyi református püspök a székelyudvarhelyi ref. kollegium új épületét.

Fényben, dicsőségben áll előttünk az új főiskola. A fény a hitnek fénye: magyar nemzet fennmaradásába vetett erős hité. A dicsőség a tudomány dicsősége, mely alapja a fennmaradásnak, a nagyságnak és erőnek. Ünnepi díszet ölt magára, ez alkalomból, az idők viharai által megrongált városunk; felélednek egy perczre a csüggeteg lelkek s hozsánát zengenek a poraiból kikelt, megszüpült új intézetnek. Az öröm és a lelkesedés, mely a szíveket átjárja, nem puszta a reformátusoké. Annál több. A tudomány nem partikuláris, nem egyes felekezeteké. A tudomány egyetemes: az emberiségnek közkinccse.

Ah, de sajnos, hogy hazánkban ebből a drága értékes kincsből olyan kevés embernek van tele a szíve. A magyar nemzet még nem kultur nemzet. Most akar az lenni. Most akarja megszerezni az anyagi megerősödésnek, a nemzeti függetlenségnek ezt a csodálatos erejű kincsét: a tudományt.

Hosszu századokon keresztül üres közjogi harcokat folytattunk. Nem ért semmit. Egy lépéssel se vitte előre nemzetünket.

## A székelyudvarhelyi kollegium felavatási ünnepe.

A tizenötödik és tizenhatodik századnak az egész művelt világot átható két nagy eszméje, a renaissance és a reformáció huzánkban is termékeny talajra talált s csakhamar gyökeret vert. Művelődésünkre óriási hatással volt e két mozgalom: fölébresztették a nemzetben az önértéket, felkeltették az önbizalmat, élesztették a szabadság-szeretetet s kifejlesztették az iskolázást. Egmásután keletkeztek az iskolák, melyekben már a főúri családok fiai, akik eddig főfoglalkozásuknak a hadviselést tartván, inkább csak a fegyverforgatásban gyakorolták magukat, mind nagyobb és nagyobb számmal vesznek részt, akik azután bentazzák a művelt Európát s visszatérve, szerzett tapasztalataikat s tudásukat a nemzet javára fordítják.

Volt idő, mikor még kevesek lelkében élt azon tudat, ami már ma meggyőződésé vált, hogy a művelődés, az oktatás ügye csakugyan közügy, mely nem csupán egyesek boldogulását az életben, emelkedését, kiválását a társadalomban segíti elő, hanem a nemzeti erő kiapadhatatlan forrása, mert nemzetünk fennmaradását leginkább a közműveltség biztosítja. S mintha ösztönyszerűleg érezték volna a mult viharos küzdelmeiben a főúriak és más előkelő társadalmi állású honfiak, hogy szűkebb hazarészünk, Erdély, a magyar nemzetiség mentevára: sehol szélesebb e hazában

Harczaink nyomában nem siker és babér, hanem keserű csalódás termett. A nemzeti-ségekkel szemben felsőbbségünket erőben és hatalomban igyekeztünk kifejezésre juttatni. A hatalom és erő imponálhat, de felsőbbséget, kiválóságot nem ad. Csak a tudománynak, a kulturának van az a csodálatos ereje, mely egyik embert a másik fölé, egyik nemzetet a másik nemzet fölé emeli, nagygyá és függetlenné teszi.

Azért örvendünk, midőn a magyar kulturának egy-egy új hajléka épül, mert abban nemzeti megerősödésünknek, anyagi és szellemi függetlenségünknek egy-egy erős bástyáját látjuk. Ezek az intézetek nemcsak tudományt, ismeretet nyújtanak, hanem nevelnek is. Az ifju lelkekbe, a jövő Magyarországnak fiainak szívébe hitet és emberszeretetet is csepegtetnek. Felekezeti intézeteink legalább is páratlanul oldották meg azt a nehéz feladatot, hogy ne csak az elmét csiszolják ki, ne csak tudós ifjakat kepezzenek, hanem a tudomány mellett a szíveket plántálják a nemzetet mindig megújító ethikai örököt is.

A székelyudvarhelyi református főgimnázium több, mint 200 éve, hogy ennek a nemes nemzeti misszióknak a szolgálatában áll. A mióta Gróf Bethlen János, Apafi Mihály fejedelem kancellárja, 1670-ben gimnáziumi rangra emelte a kicsiny „orthodoxa scholát“: azóta a munkás, vallásos, hazafias és tudományosan képzett ifjaknak egész tábora hagyta

el az intézet falait. Nemzetfenntartó, kultur munkát végzett ez az intézet mindig, s végez ma is.

Ezt az értékes, nemes munkát kívánta honorálni a magyar állam, midőn anyagi erejével a kollegium segédelmére jött az új intézet felépítésében. Maga az épület 410. ezer koronába került. Felszerelésekre, berendezésre 80—90 ezer korona fordított. Kerekaszában egy félmillió koronát áldozott a magyar állam a református főgimnázium felépítésére.

Az intézet művészi kivitelben, berendezésben, tantermeinek, szertárainak méreteiben és elhelyezésében majdnem páratlanul áll az országban. Alig van szebb és kényelmesebb hajléka a tudománynak még a fővárosban is. És ezt annyival jobban esik leszögezünk, mert kicsiny városunkban ez a második középiskola, melyik az utóbbi 10 év alatt díszes új hajlékot nyert. Mellette emelkedik a róm. kath. főgimnázium hasonlóan kiváló szép új épületre, nem is szólva az állami főreáliskoláról, mely szintén az njabb idők építménye.

Egy tizezer lakossal bíró, kicsiny székely városban három középiskola. Három világító tornya a tudománynak, a közművelődésnek és a nemzeti érületnek. Mintha azt hirdetné mind a három, hogy a tudománynak itt, Erdély bércei között kell meghódítani minden székelyt, s minden magyar embert, hogy ez által kulturához juttassuk a magyar

erősebb hazafias érületet, nagyobb áldozatkésztséget az általános kulturacélok iránt nem tapasztalhatni, mint Erdélyben.

Egy magyar főúr, Bethlen János, Apafi fejedelem kancellárja, áldozatkésztségének köszönheti a reformáció korában keletkezett helybeli kollegiumunk is magasabb színvonalra emelkedését, aki 1670-ben ezer arany alapítványt tesz, hogy a triviális iskola gimnáziummá fejlődhessek. S jó ideig, épp úgy, mint a többi erdélyi kollegiumok, bitbuzgó és hazafias főúrainak áldozatkésztségéből táplálkozott. Azonban helytelen volna az iskoláknak szánt áldozatokat tisztán a hitbuzgóságra, vagy általában az egyháziasságra vinni visza, mert igaz ugyan, hogy a protestáns egyház mindenkor és mindenütt iskoláit tekintette legfőbb erősségének, az iskolákban kiművelt közszellemet tartotta legerősebb támaszának és ez által ugy szólv reformátora lett az európai közoktatásügynek; de hazánkban ezen iskoláknak más missziója volt, mint a protestáns szellemi nevelés. Azok a nagy alapítványok, melyekkel az erdélyi fejedelmek, főúrainak a más kiválóságaink a tanintézeteket a mult századokban felvirágoztatták, nemcsak az egyház, hanem a nemzeti szellem és nemzeti nevelés oltárára hozott áldozatok voltak.

Ugyanis nemzetünk zivatáros századaiban voltak korszakok, midőn a nemzeti eszmének s nemzeti irányú nevelésnek csaknem egyedüli letéteményesei a protestáns tanintézetek valának, amikor azoknak erősítése elsőrendű nemzeti érdek volt. A protestáns felekezetek az autómia védő

bástyái mögött véga erőmegfeszítésig vívták ama nemzeti harcokat, mely annyi magasatos, meghatározó jelenetek sorozatát mutatja fel. Közönésgesen ismert dolog ugyanis, hogy a protestánsizmus a maga életterejét, alkotó és fontartó képességét mindig a politikai elnyomatás korszakában fejlette ki. És ez még gazdagabb forrása volt s ezen iskolák iránt felbuzgó áldozatnak, mint a vallásosság, mert a magyar protestáns s különösen a magyar református egyház érdeke minden időben teljesen össze volt forrva a magyar nemzeti közérdekkel.

Ismeretes, hogy Magyarország újjászületését, szellemi és politikai átalakulását nem csak egy mértékben annak az áldozatnak is köszönhetjük, mely az alsóbb rétegek tehetséges fiait a társadalom felelőseire segítette. Ezen iskolák nem utolsó becse éppen abban áll, hogy a külföldről hazatért tanárok a tanítás és nevelés terén követelt rendszerükkel önálló gondolkozásra, önálló tevékenységre nevelt, szabadságára feltékény, de a törvény előtt meghajolni tudó növendékeket bocsátottak ki falaik közül, és hogy a kegyes pártfogók játékonyságából létrejött intézmények által támogatották és célhoz segítették a szerényebb sorsú köznemesség fiait és a perből fölemelkedni törekvő tehetségeket.

A szellemi tehetőség nincs születéshez, nincs vallásához és vagyonhoz, nincs semmihez-se kötve, amit a társadalom adhat. Ezt minden egyén, mint isteni adományt hozza magával s öröklő nem hagyhatja utódaira, hanem csak az egész emberiségre, művei, alkotásai alakjában. Azonban,

társadalmat, s benne megtartsuk a magyar földet.

Az új intézet felszentelésére közelből és távolból számosan érkeznek városunkba, szívesen köszöntjük az idegeneket, az erdélyi református egyházkerületnek, az egyes testvér intézeteknek és a magas kormányoknak képviselőjét, akinek jelenléte biznysága annak, hogy a tudományt és annak apostolait meg tudjuk becsülni.

A főpásztori áldással felszentelendő új intézet legyen hű őrizője a régi intézet szellemének időtlen időnkig.

Vajda Ferencz.

## Csak személyi politikát . . .

Székeljudvarhely, szept. 4.

Alkotmányos országok belső boldogulása rendszerint attól függ, hogy a kormányaik minő pénzügyi, földmívelési, kereskedelmi és kulturpolitikát csinálnak. Mert a nemzeti élet nagy ideáljai csak üres álmok maradoak a nagy realitások segítése nélkül. Magyarán szólva: anyagi jólét kell ahhoz, hogy valamely állam erős és az államban a nemzet boldog lehessen. Tehát minden alkotmányos tényező annyiban tölti be helyesen a maga hivatását, a mennyiben az ország anyagi jólétének előmozdításában mentül több sikerrel tud közremunkálni. Kormány és pártja, ha minél jobb gazdasági politikát csinál, ellenzék pedig, ha még a jónál is jobbat követel és kritikájával a kormányokat mentül tökéletesebb közigazgatási politikai követésére sarkalja.

A mi országunk szerencsétlen ellenzéki pártjai gazdasági politikával már hosszabb idő óta egyáltalában nem foglalkoznak. A mi ellenzékünk egyesegyedül csak személyi politikát űz, ez pedig voltaképpen komoly politikának nem is nevezhető csak torzsalkodások, pártoskodások, mely személyes gyűlöletből ered és abban is merül ki. Ezzel pedig az országnak semmivel sem használ, csak árt, mert kerékkötője a fejlődésnek. Ami ellenzékünket a nemzeti élet nagy realitásai nem érdeklik. Csak az apró személyi szenzációk, az egyéni birkozások. Ki a legény a csárdában, az erősebb: Tisza-e vagy Andrássy? Justh Gyula-e

hogy az egyén tagjává lehessen egy-egy nemzet vagy társadalom kiválóságának, ahhoz szükséges, hogy vele született talentuma érvényesüljön, s azon körben, melynek tagja, bizonyos elismerésre, állásra, befolyásra szert tegyen. A tehetséghez is, hogy érvényesülhessen a tudomány, az egyház vagy közszolgálat terén, kell készség, iskolázás, műveltség. A vagyonos osztálybeliek az iskolázás ideje alatt gondtalanul élhetnek hivatásuknak, de a vagyontalanokra igen sokszor nehéz Kálvária-ut várt volna az alma maternek méltán nevezett iskolák nélkül; jöhetett, akit azon nemes becsvágy vezérel törekvésében, hogy a közjó szolgálatában jelentékeny szerepe legyen, az bármely áldozat és kitartás árán is felküzdje magát a társadalomban s az úgynak, melynek szolgálatába szegődik, hasznára és dicsőségére válik, mert az öröklött és szerzett vagyonnal biztosabb alapja az életnek a jellem, a tehetség, a tudás.

A fentebbiekre megkapó példát szolgáltat a kollegium története. Ennek az intézetnek élére kerül 1768-ban Kiss Gergely tanár, egy nagy tehetségű és erős akaratú férfiú, aki az akkor még csak hat osztályú középiskola ügyeinek átvételekor harmincezer forintnyi tőkeponzt s néhány főleg fából készült lakosobát és tantermet talál s azoknak is a falai az idő terhe alatt már roskadozni kezdenek. A komoly és emelkedett gondolkozású férfiú teljes mértékben felfogta s meggyőzően hirdette, hogy református egyházunk céljai és érdekei hazánk közművelődési érdekeivel azonosak. Törhetetlen akarat-

vagy Károlyi Mihály? Nem az a fontos, hogy a parlamentben minő elv, minő életrevaló eszmégyőzőn az ország gazdasági életére kibató kérdésekben, hanem az, hogy a kaszinóban ki mellett dönt a becsületbíráóság? Ki a gáncsnélkülbb lovag? Ki mit mondott ekkor és akkor egy magántársaságban, ki hogyan szólta el magát valamely kortes gyűlésen? Ki a sértő, ki a sértett fél, ki kezdte, ki hogy vágott viseza, ki a jobb párbajozó és ki maradt végül a porondon? Ez a fő, ez a fontos, minden más mellékes.

A mi ellenzékünket a személyes affaireknek ezek a kicsinyes kérdései érdeklik egyedül. Ezekkel izgatják önmagukat és izgatják az országot heteken, hónapokon keresztül és ezeket a huszadrendű kérdéseket kapcsolják be az országos politikába is, egyedül azzal a czállal, hogy mentül több zavart és botrányt keltsenek, mentül több embert összeveszítsenek, mentül ádázabb gyűlölködést szítsanak, hogy aztán a zajban, lármában, kavargásban a közélet utcárait felgyujtva, az ország kormányát munkájában akadályozzák, télenlégre kárhóztassák és ily módon esetleg kormányt buktatva önmaguk érvényesüljenek.

Hát ez nem az ország nagy érdekeinek dolga, hanem csak az egyéni érdekek túlekedő törtétese. Nem országos politika. Nem komoly ellenzéki munka, csak kerékkötés és zavarosban halászás. Az ilyen ellenzéki politikát tehát az ország közvéleménye többé már nem veszi be. Erről ezek a jó urak kénytelenek lesznek mihamar meggyőződni.

## KÖZIGAZGATÁS.

**Közgyűlés a megyeházán.** Udvarhely-megye törvényhatóságát Sebesi János alispán f. hó 18-ikán rendkívüli közgyűlésre hívja össze. A terjedelmes tárgysorozatban szerepel Báró Daniel Lajos és több megyebizottsági tagnak Tisza István gróf személye és politikája iránti bizalom nyilváníttása tárgyában beadott indítványja is. Ugyancsak tárgysorozatban lesz Tisza István gróf miniszterelnök, Ghillány Imre báró földmívelésügyi és Harkányi János báró kereskedelemügyi miniszterek bemutatkozó és Serényi Béla gróf volt földmívelésügyi miniszter bucsuzó levele. A közgyűlésnek módjában lesz Hellai Ferencz volt országgyűlési képviselő érdemeit jegyzőkönyvvel

ereje, gyakorlati bölcsesége s mély emberismerete a legjobb eszközöket és módokat találta meg arra nézve, hogy ezen iskola jövőjét biztosítsa s ez által a nemzeti kultúrának e nemes város kebelében állandó hajlékot emeljen. Tudva, hogy egyházunk s iskolánk virágzása az egyesek buzgóságától és áldozatkészségétől függ (mert akkor nagyobb volt a vallásos buzgóság és áldozatkészség, s kisebb az állam meg az egyesületek tevékenysége, mint most), az alig harmincz éves fiatal tanár, ki sem a születés, sem a vagyon nyújtotta előnyökkel nem dicsekedhetett, Udvarhelyszék akkori derék királybíráját, a tudós főurat és író, vargyasi báró Daniel Istvánt, mint az iskola egyik érdemes fő gondnokát s más előkelő, befolyásos embereket tervének megnyerve, a siker biztos reményével indította meg azt a mozgalmat, melynek hullámai megyénk határain messze túl terjedve, Háromszék és Erdővidék lelkes fiaihoz, sőt az egész Erdély sok főrangú uraihoz is eljutottak, akik kegyadományokkal az iskola épület létrehozásához jelentékenyen hozzájárultak. A Kiss Gergely által fölélesztett hazafias lelkesedés következtében a nemes székelvámegyeiek, köztük legelő Udvarhelyszék, a községek és egyesek egymással vetélkedve a buzgóságban, terménybeli, épületanyag és pénzügyadományokkal követték a főrangúak példáját s három év alatt, 1770-től 1772-ig, jóformán önkéntes adományokból elkészült a kollegium épülete, a 2-ik emeleti részen csak padlásszobákkal, mely utóbbiak helyett 1886-ban új 2-ik emeletet készítettek téglából s mellékhelyiségekkel is ellátták és kibővítették az

megőrkíteni, a mennyiben erre vonatkozólag az alispán javaslatot terjeszt elő. A hivatalos előterjesztések közt szerepel a kir. erdőhivatal személyzetének szaporítása iránt felirat intézése, ugyanzintén előterjesztés tétetik Székelyudvarhelyen kulturmérnöki kirendeltség, Segesvárt kulturmérnöki hivatal szervezése iránt.

**Jegyzőválasztás.** Nagygalambfalva község képviselőtestülete a napokban tartott gyűlésében *Buzogány* Lajost segédjegyzővé választotta meg.

**A fedezettési állomások kérelmezése** és ellenőrzésére delegált hármaz bizottság Dr. Paál Árpád főjegyző elnökletével f. hó 5-én ülésezett. A bizottság a jelenlegi 10 állomást négygyel kívánja szaporítani, vagyis még Homoródmáson, Parajdon, Tarcsafalván és Dályán javasolja ilyen állomásokat létesíteni.

## A pusztuló vármegye.

— Összeírták az árvízkárokat. —

Székeljudvarhely, szept. 5.

Udvarhelyvármegyében árvíz és hegycauszamlás által megrongált, vagy teljesen megsemmisült lakóházakról és egyéb épületekről összeállították a hivatalos kimutatást. Ezerint az

Udvarhelyi járásban: Küküllőkeményfalván 4 lakóház elsodorva, 15 lakóház lakatlanná rongálva, 10 csűr és 16 egyéb melléképület megbontva és részben elsodorva. Máréfalván 6 lakóház elsodorva, 8 lakóház lakatlanná rongálva, 11 lakóház felében megbontva, 7 csűr elsodorva, 9 csűr megbontva, 24 egyéb melléképület megbontva és részben elsodorva. Fenyéden 1 lakóház elsodorva, 20 lakatlanná rongálva, 21 csűr és 17 egyéb melléképület megbontva. Székelybetlenfalván 18 lakóház lakatlanná rongálva, 16 egyéb épület megbontva és részben elsodorva. Kadicsfalván 20 lakóház elsodorva, 12 lakatlanná rongálva, 28 csűr és épület elsodorva vagy szétbontva. Tibódon 3 melléképület elsodorva. Úlken 2 lakóház és 5 melléképület elsodorva. Székelyszenttamáson 3 melléképület elsodorva. Székelyszentkirályon 8 lakóház elsodorva, 12 lakóház lakatlanná rongálva, 10 csűr és egyéb épület elsodorva. Zetelakán 2 lakóház elsodorva, 8 csűr és egyéb épület megbontva. Bogárfalván 4 melléképület elsodorva. Szentléleken 1 lakóház (malom) elsodorva, 4 melléképület elsodorva. Farkaslakán 2 melléképület elsodorva. Nyikó-

egész épületet. Valóban a keresztényi önmegtagadás áldozattüze gyuladt fel a székelység szívében, midőn a közművelődés oltárára vallás-különbség nélkül rakta le tartozását. Ezen áldozatkészség viszonzásául Kiss Gergely tanár fia, Kiss József, Alsófehérvármegye alispánja, fejedelmi alapítványt tett a kollegiumhoz 1829-ben, vallás-különbség nélkül székelvámfiak számára, melynek kamataiból évenként egyebek mellett ötven tanuló kap fejenként ötven koronát a vármegye főtisztviselői és a kollegium előjárói által közös egyetértéssel történt kijelölés alapján.

Ennek a régi, több százados multu kollegiumnak folyó hónap 10-én, szerdán nagy ünnepe lesz. Akkor avatja fel Dr. Kenessey Béla erdélyi református püspök új épületét az intézetnek városunk, vármegyénk s az egész erdélyi társadalom élénk részvétele mellett. Az időknék és a viszonyoknak gondviseléseszerű változása folytán ujabban maga az állam alkotmányos kormányának tűzén zászlajára a magyar nemzeti szellem és nemzeti nevelés eszméjét, most már mindenik felekezeti magyar középiskolánk a magyar állam támogatását minden scrupulus nélkül elfogadhatja s el is fogadja, mert mindenik amugy is a magyar állameszme szolgálatában áll. Ennélfogva a nevelés és oktatás ügyét országos úgynak kell tekintenünk, melynek támogatása és virágztatása vallás-különbség nélkül hazánk minden polgárának és testületének érdeke, hazafias kötelessége. Hiszünk, hogy ez a felavató ünnep is közös ünnepe lesz egész társadalmunknak!

G-s.

malomfalván 2 lakóház és 2 melléképület el-  
sodorva. Bikafalván 2 melléképület elsodorva.

A homoródi járásban: Lővétén 75 lakóház  
összerombolva, 200 melléképület összerombolva  
(hegycsuszamlás). Magyarberrányon 3 lakóház  
földcsuszamlás következtében lakhatatlanná ron-  
gálva. Homoródrémén 1 lakóház hegyecsuszamlás  
következtében szétförtve, veszélyeztette templom,  
paplak stb. további hegyecsuszamlástól.

A kereszturi járásban: Magyarzsákonon 9  
lakóház földcsuszamlás következtében lakatlanná  
rongálódott. Székelykeresztúron 4 lakóház árvíz  
által lakatlanná rongálódott. Nagyalambfalván  
1 lakóházas malom árvíz által elsodorva. Kadács-  
ban 6 lakóház árvíz által elsodorva, vagy lakat-  
lanná rongálódva. Székelyszentmihályon 3 lakóház  
lakatlanná rongálódva. Kobátfalván 2 mellék-  
épület árvíz által elsodorva. Rugonfalván 3 mellék-  
épület árvíz által elsodorva. Raván 1 lakóház  
árvíz miatt beomlott. Székelykörtéken földcsuszam-  
lás miatt elrombolódott 3 lakóház és 4 gazda-  
sági épület. Erkeken 5 lakóház elrombolódott  
földcsuszamlás miatt és a házak területe is további  
lakásépítésre nem használható.

A parajdi járásban: Korondon 6 lakóház és  
8 csűr árvíz által elsodorva, 12 lakóház lakat-  
lanná rongálódva, 12 egyéb épület elsodorva, vagy  
szétrongálva, 9 lakóház részben megbontva. Atyhá-  
ban 4 lakóház, 5 csűr és a sós kutj teljesen el-  
süllyedt. Alaoőfalván 6 lakóház árvíz által lakat-  
lanná rongálódott, 7 csűr szétbomlott. Felsőő-  
falván 2 lakóház árvíz által lakatlanná rongáló-  
dott, 2 csűr szétbomlott. Siklodon 4 lakóház  
lakatlanná vált, 6 csűr földcsuszamlás követke-  
ztében megrongálódott. Szolokmán 1 lakóház, 2  
csűr árvíz által megrongálódott. Kúsmődön 2  
lakóház, 1 csűr árvíz által megrongálódott. Parajdon  
2 lakóház, 1 csűr árvíz által elsodorva, 2 lakó-  
ház lakatlanná vált, 5 csűr összerongálódott.

Székelyudvarhely városban: az árvíz által  
9 lakóház elsodorva, 15 lakóház lakatlanná ron-  
gálódva, 30 melléképület elsodorva és szétrongálva.  
Összesen tehát az egész vármegye területén  
a lakóházak közül teljesen megsemmisült vagy  
lakatlanná rongálódott 307, egyéb épületek közül  
teljesen megsemmisült vagy használhatatlanná  
rongálódott 380, a lakóházak közül részben megrongálódott  
24. Ez a tétel azonban egyáltalán nem kifejező,  
mert az eliszapolások, alapmállások, falbeomlások  
minden árvízjárta községben igen nagy számmal  
vannak s ezek számbavétele még nem volt megtehető.  
Egyéb épületek közül részben megrongálódott 95.  
Ez a tétel is egyáltalán nem kifejező, mert az  
eliszapolás, alapmállások, falbeomlások minden  
árvízjárta községben igen nagy számmal vannak s  
ezek számbavétele még nem volt megtehető.

## Az iskolai beiratások.

Székelyudvarhely tanintézetiben 1-én kez-  
dődték meg a beiratások. A városunkba érkező  
ifjuság és a kisérőül jövő szülők pezsgő életet  
várásoltak egyszerre a kihalt utcákba. Daczára  
a nagy jövés-menésnek, az utcáknak nem volt  
vásári képe, s az inkább a sok csinosan felöltöz-  
tetett gyermekkel, ünnepies hangulat benyomását  
keltette. A beirt tanuló ifjuság száma a mult  
évihez képest szaporodást mutat, a mit minden-  
esetre a jó hírnévnek örvendő intézeteinknek kell  
tulajdonítanunk. Az állami főreáliskolánál is a  
hol az utóbbi pár év óta a növendékek száma  
évenként egy nehányan apadt, az idén a mult  
évihez képest szaporodás mutatkozik, a mi két-  
ségtelenül amelltt tesz bizonyosságot, hogy már  
ma a szülők nem óvakodnak gyermekeiket a  
reáltudományokban kiképeztetni, a mely tartóz-  
kodás természetesen minden komolyabb alapot  
nélkülözött. Az egyes intézetekben az eredmény  
osztályonként kimutatva a következő:

As állami főreáliskolában: I.: 31, II.: 31,  
III.: 21, IV.: 22, V.: 11, VI.: 9, VII.: 10, VIII.:  
8; összesen 143.

A román. kath. főgimnáziumban: I.: 37, II.:  
47, III.: 38, IV.: 38, V.: 28, VI.: 15, VII.: 33,  
VIII.: 31; összesen 267.

As ev. ref. kollegiumban: I.: 50, II.: 58,  
III.: 87, IV.: 50, V.: 34, VI.: 32, VII.: 38,  
VIII.: 23; összesen 322.

As állami polgári leányiskolában: I.: 47,  
II.: 59, III.: 29, IV.: 39; varrótanfolyam: 17,  
összesen 191.

As állami kö- és agyagipari szakiskolában:

I.: 18, II.: 15, III.: 15, IV.: 9; összesen 57.

As állami el. fuiskolában: I.: 60, II.: 57,  
III.: 43, IV.: 56, V.: 20, VI.: 5; összesen 241.

As áll. leányiskolában: I.: 38, II.: 42, III.:  
40, IV.: 44, V.: 11, VI.: 6; összesen 171.

A román. kath. leányiskolában: I.: 58, II.: 42,  
III.: 44, IV.: 33, V.: 10, VI.: 4; összesen 191.

A román. kath. fuiskolában: I.: 30, II.: 28,  
III.: 35, IV.: 33, V.: 12, VI.: 7; összesen 145.

## Érdekeink és törekvéseink.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Székelyudvarhely, szept. 4.

A folyó hó 3 án megalakult Tisztviselő-  
egyesülete a gazdasági berendezkedés, anyagi hely-  
zetünk lokális bajainak orvoslása jegyében jön.  
Örülünk az egyesület nagyrabszűlt elnöke e ki-  
jelentésének s nyugodtan várjuk bizalmunk letéte-  
ményeseinek aktivitását a türelmetlen helyzet szan-  
delését illetőleg. Mert meg vagyunk győződve,  
hogy az a lelkesedés és minden jóra törekvő aka-  
rat, ha nem is oly hamar, mint azt az előre ha-  
ladott válságos állapot kívánja, de mégis eredmé-  
nyeket hoz, főképp akkor, ha a tisztviselőtársak  
levetkőzik szokásos nemtörődömségüktől s önma-  
guk érdekében támogatására sietnek a tevékeny-  
kedésre hivatott és delegált tisztikarnak.

Sajnálatos, hogy az alakulás percében a kö-  
zös bajok érzete teljes egészében nem hozta össze  
a város tisztviselői s többen vonták ki magukat  
a szolidaritás alul akkor, midőn a lokális bajok  
egyformán érnek és érintenek itt mindenkit. En-  
nek okát abban látjuk, hogy a tömörülés céljával  
nem mindenki volt tisztában, mert nem tételez-  
zük fel, hogy a midőn vállalt tevékenységgel  
szükséges magunknak kedvezőbb gazdasági hely-  
zetet kivívunk, akkor passzivitásba menjen, ille-  
tőleg maradjon a tisztviselői karnak mondjuk  
egyharmad része.

Mondanunk is fölösleges, hogy az egyetem-  
legesen sújtó bajok ellen egyetemleges akarattal  
lehet eredményesen felvenni a harcot s bár a  
tisztviselői karnak kétharmad része már együtt  
van a közös cselekvésre, mégis a megfeszített te-  
vékenység nem lesz képes eredményt kovácsolni  
addig, míg a passzivitásban maradt egyharmad  
rész is be nem vonul a kibontott zászló alá.

Székelyudvarhely városnak magasabb lakbér  
osztályba való sorozása mindnyájunk érdeke; a  
tejmizéria egyformán sújt le mindenikünkre, a kö-  
zelgő tél a környék termésének megsemmisülésé-  
vel egyformán hozza mindnyájunkra az elviselhe-  
tetlen drágaság hatványát; az állatok rohama-  
san hanyatlottak és hanyatlanak, a hús ára pedig  
4 fillér híján maradt a régi, ez ellen küzdeni s  
ha árcsökkenés nem jön a küzelem után, köve-  
telni a más városokban is felállított hatósági  
mészárszék létesítését, nem csak egyonhán, de  
az összes tisztviselői karnak érdeke. A lakásvi-  
szonyok s a folyton emelkedő lakberek ellen Szé-  
kelyudvarhelyen csak a tisztviselői telep létesíté-  
sével lehet eredményesen küzdeni, ennek az ogye-  
dül sikerre vezető módozatnak megteremtésével  
nem csak az az 50—60 tisztviselő nyer előnyt,  
aki az érdekcsoportosban részt vesz, hanem előnyt  
nyer a többi, az összes, kiknek részére a lekötött  
lakások felezabudulnak.

És így tovább több olyan égető kérdésmunket  
sorolhatnók fel, a miktől megszabadulni mindenki  
vágyik — ezek azonban ugys mihamarabb szó-  
nyegre kerülnek s csak két olyan aktuális kér-  
désre akarunk kitérni, melyeknek sürgős megva-  
lósítására kérvény az egyesület tisztikarát —  
igénylik lényegesen az egy mindnyájáért és mind-  
nyája egyért elvnek érvényesülését. Ezek a város  
magasabb lakbérosztályba való sorozását célzó  
memorandum sürgős elkészítése és felterjesztése  
— és a nyomasztó tejmizéria. Az elsőt a rendel-  
kezésre álló adatok folytán ugy hisszük már dü-  
lőre lehet vinni annál is inkább, mivel a győri  
kongresszus átlag az egész országra nézve a k-

tonai lakbérosztályok behozatát kéri s ha ez meg-  
valósulna — bár nehezen lehetséges — akkor is  
előnyben részesülne a város a negyedik osztályba  
való sorozás révén. Erre nézve az előmunkálatok  
már befejeztettek s tudomásunk szerint csak a  
szövegeztést várja a halaszthatatlan ügy, ami kelbi  
uton elvégezhető volna. Igen fontos probléma a  
másik, ami miatt általános felfordulás dühöng a  
háztartásokban: a tej kérdése.

Brassó, Budapest, Nagyszében, Kolozsvár  
stb. nagyvárosok olcsóbban kapják a tejet, mint  
mi, s hogy a tej árában csökkenés állana be arra  
a természetlen esztendő miatt kiltás nincs, ellen-  
kezőleg a télre áremelkedés várható. Érintkezésbe  
kellene lépni a város körzetén kívül álló közés-  
gekkel, ahonnan nagyobb mennyiségben lehetne  
beszerezni a tejet s a távoli behozattalal segíteni  
a türelmetlen helyzetet. Ezzel az intézkedéssel,  
napj 2—300 liter tejet behozattalal egyelőre  
elég volna téve a kívánalmaknak, fentlíván ter-  
mészetesen a munkaprogramot egy tejszarnok  
létesítésére, bevonván magát a hivatalos várost,  
mely intézménnyel örökre vége volna vetve a  
gyakran megújuló kellemetlenségeknek s a szá-  
guldva emelkedő áraknak. Erre az igazán sürgős  
eljárásra van nagy szüksége a tisztviselői karnak.

Meg vagyunk győződve, hogy az élelmézesi  
viszonyok javítására irányuló törekvés s akármi-  
lyen kevés eredmény mihamarabb ösztöztörni a  
tisztviselőket, minek következtében önként jön az  
országos központ erőssége is jogi helyzetünk mun-  
kálását illetőleg, melyből teljes intenzivitással  
részét vennünk itt a párcziálásban amugys fölös-  
leges munka lenne. Igen helyesnek találjuk tehát  
a vezetőség álláspontját az új egyesület program-  
jának megállapításánál; — forró vágyunk, hogy  
mindnyáján együtt legyünk, megvalósuljanak azok  
a szociális intézmények, melyek a mi jólétünk  
előmozdítására vannak hivatva.

Több tisztviselő.

## A Szejké-fürdő r. t. megalakítása.

Székelyudvarhely, aug. 30.

A december hó 27-én megalakuló Szejké-  
fürdő Részvény Társaság ügyében a következő  
értesítő felhívást tettük:

Magyarország 32 ezer tanítójához, Székely-  
udvarhely város és Udvarhelyvármegye közönsé-  
géhez szétküldés alatt álló felhívásból, melynek  
tárgya a Szejké-fürdői részvénytársaság szervezése  
ügye, tájékozás végett, ez uton is közlöm az  
alábbiakat.

„Tanítóik fürdője Részvény Társaság“ elne-  
vezés alatt, az évi december hó 27-én minden két-  
séget kizárólag megalakítjuk a Szejké-fürdő meg-  
vételét és további fejlesztését eszközölő részvény tár-  
saságot. Megalakítjuk pedig azzal a részvény meny-  
nyiséggel, mely az eddig megtett részvényjegyzé-  
sekből új alálással érvényesítettük és továbbá,  
amely új jegyzések, ezen felhívás alapján eszkö-  
zöltetnek. Ezen befejező szervezkedés kétszét az  
az országos és igen nevezetes helyi érdeklődés is,  
mely az aktió megindítása óta állandóan, de kü-  
lönösen a jelen nyár folyamán minden oldalról  
megnyilvánult, azon egyértelmű kijelentéssel, hogy  
bármilyen kis összeggel, de okvetellenül meg kell  
alakítani a részvény társaságot, hogy kezdje  
az meg működését, legelőképpen az örök áron meg-  
vásárolható villatetek parcellázását, mert, ha  
a jegyzett részvények értékéből nem is foly be a  
fürdő 120 ezer korona egész vételára, a parcellá-  
zás eredménye azt nemcsak kiegészíti, de a fürdő  
ujraépítését és elrendezését is biztosítja; kétszét  
továbbá, eladókklal létrejött azon megállapodás,  
hogy ok is nagyobb mennyiségű részvényjegyzé-  
ssel állanak a szervezkedés támogatására. Meggyő-  
ződve az építkezési szándékozók tömege jelentke-  
zéséből, valamint az eddigi igen szép számú rész-  
vény jegyzők álláspontjából ezen helyes felfogás  
reális értékéről, meg azon jelenségről is, hogy ha  
egyszer a megalakulás ténye befejeztetett, egy tes-  
tlettel szemben mindig nagyobb a bizalom és  
pártolás, a mielőbbi megalakulás ügyét vettük  
sürgős munkálat alá.

A kereskedelmi törvény a részvényjegyzésre  
két utat jelöl meg, egyik az alapítók eredeti kéz-  
írással kibocsátott alapítási tervezetén megteendő  
részvényjegyzési aláírás, másik pedig a megha-  
talmazott által eszközözendő részvényjegyzés. Az

előbbinek, t. i. az eredeti alapítási tervzetnek ezen szervezkedésnél megkívántató mennyiségben való kibocáztatása lehetetlen lévén, a részvényjegyzéseknek a második, vagyis a meghatalmazás után való összegyűjtését vettük munkálta. A 25 K-ás részvényekből bárki jegyezhet tetszése szerinti mennyiséget és ezen összegből az évi november hó végéig 6 K fizetendő be, a hátramaradó összeg pedig bármilyen, de legkisebb 2 K-ás havl részletben is befizethető az Udvarhelymegyei Takarékpénztár pénztárába Székelyudvarhelyt, hol a befizetéseket a kiadandó elismervények ellenében, kinek-kinek saját neve alatt fogják elkönyvelni. A dolog ezen előrehaladott stadiumában, a város és vármegye közelről érdekelte közönségéhez intézem azon kérésemet, hogy ne maradjon ki ezen országos jellegű szervezkedés pártolásából egyetlen önálló egyén se, hiszen egy hatalmas szervezeten Székelyudvarhelyen való létesítése, egy, még most nem ismert nagyságu idegen forgalomnak idehozása, mindnyájunknak hathatós érdeke és egyértelmű kívánsága. Epen azért, ha volna nekünk sorsainkban kételkedő pesszimisták, arra kérem: tegyék félre aggodalmaskodó óvatosságukat és ki-ki tehetése szerinti részvény mennyiséggel álljon az ügy mellé, hogy mentől nagyobb mennyiségű részvényjegyzéssel alakítsanak meg Szejke fürdő érdekében részvénytársaságunkat, mely később, megerősödve, esetleg Homoród fürdő átvételére is tétel lépéséket.

De arra is kérem a tehetősebb egyéneket, pénzintézeteket, szövetkezeteket, testületeket, egyesületeket és más szervezeteket vezetőit, hogy a szervezés agitációs költségeire juttassanak bármilyen kis összeget, hogy így anyagi erőt is nyervén, mentől észlelőbb alapon és körben ismertethessük akcióinkat és gyűjthesük a részvényjegyzéseket.

Hogy ha pedig bárki is nem kapna esetleg az aláírás ivből, ne tartsa az ügy pártolásától, de siessen bármelyik ilyen is részvényjegyzését megtenni, avagy tőlem ilyet kérni.

Mindenki érzi, mindenki tudja, mit jelent Székelyudvarhelyre és az egész vármegyére nézve gazdaságilag és más szempontokból is Szejke fürdőnek egy hatalmas teleppé való kifejlesztése, ne maradjon hát most, amikor kezünkben van az ügy sikere, télen várakozásba senki; kis emberek épen úgy, mint telthetésebbek, intézetek és szervezetek egyaránt jókarral és minden oldalú pártolással karolják fel és hirdessék minden irányban, hogy december hó 27-én megalakul Szejke fürdő megvételére és kiépítésére szervezett részvény társaság.

Gyerkes Mihály, ig. tanító.

## HIREK.

Székelyudvarhely, szept. 7.

### Közgyűlés a városházán.

Székelyudvarhely város képviselőtestülete Gotthárd János polgármester elnökletével szombaton délután rendkívüli közgyűlést tartott. Előnk bejelentette a képviselőtestületnek, hogy a csatornázási munkálatok előtervét az Országos vízépítészeti igazgatóság elkészítette és leküldötte. Ezerint a város csatornázása mintegy 320 ezer koronában van előirányozva, vagyis a vízvezeték és csatornázás mintegy 820 ezer koronába kerül. A tervet most tanulmányozzák s a javaslatot rövidesen a közgyűlés elé terjesztik.

Tárgysorozat rendén a közgyűlés Dr. Soly-mossy Lajos eltávozott képviselőtestületi tagnak őszinte elismerését fejezte ki a köz érdekében kifejtett munkásságáért és egyben köszönetet is szavazott neki. Az árvizek által a várost ért károk helyreállítására a tanács a következő javaslatot terjesztette elő: A Varga-patak Rózeautczában 4000 K, Petőfi utcában 3000 K, épületek Szombatfalván 1600 K, sétaterén új partvéd készítése 1600 K, szigetnél új partvéd 1400 K, utcák kövezésére 4600 K, összesen 16200 koronában történő károk elenyésztesenek. A képviselőtestület a kért rendkívüli hitelt egyhangúlag megszavazta a készítenő pótköltségvetés terhére és egyben felhatalmazta a tisztí főügyészt, hogy a tervbe vett munkálatok előtti eszközöljön ki előleges bírói szemlélt a Vargapatak Petőfi-utcai támfalában beállott károk okának megállapítása végett.

A marhalevél kezeléséről alkotott szabályrendeletet elfogadták. Az alsófoku ipar és keresk.

tanoncziskola 1913—1914. évi költségvetésében fennálló hiány fedezetére 4706 K-t kérnek a minisztertől. Zsiga István, Popescu János és Blájer József illetőségét nem ismerték el. Kis Istvánnak Ernzt Györgynek és Mandl Jenőnek megengedték, hogy hordozható árubódét állítsanak fel a piacpon. Szombatfalvy Lajos ny. főkapitány nyugdíj illetménye után kirót pótdótt nem engedték el. Paál Sándor tanító segély iránti kérését elutasították.

A virilisek 1914. évi névjegyzékének előkészítésére Soó Gáspárt, Dr. Nagy Samut és Pap-Zakor Józsefet delegálták. A szabályrendeletet készítő bizottságba Becse Aladárt, a Gyermekmenhely bizottságba Biró István tanárt, az egészségügyi bizottságba Hlatky Miklóst, a közp. választmányba Gáspár Balázst, a kisdodói felügyelő bizottságba Tompa Árpádot, az el. isk. és villanytelepi bizottságba Szakács Zoltánt, a városrendező bizottságba Szabó Andrást megválasztották. Tudomásul vette a közgyűlés a polgármester azon bejelentését, hogy a rendőrkapitányi hivatal Szakács Zoltán főkapitánynak átadott. Végül a pénztárvizsgáló felvett jegyzőkönyvet tudomásul vették, mire a gyűlés véget ért.

### A református Kollegium új palotája.

— Az épület beosztása. —

A ref. kollegium építése a kerítés és járda munkálatainak elvégzésével teljesen befejezést nyert.

Az épület felavatása alkalmából, amitől pár nap választ el, helyenvalónak látjuk annak beosztását és leírását adni az alábbiakban.

Az alapsor, mely tulajdonképpen a földszintnek felel meg, mivel a főhomlokzati keskeny rész kivételével teljesen a járda fölött van, az intézeti konviklust foglalja magában a 250 tanuló étkezéséhez berendezett ebédlővel, előcsarnokkal, tállalóval, raktárhelyiségekkel és konyhával. Ugyanezen részen van a központi gősfűtés helyisége, három kovácsolt vaskazánal és széntartóval; továbbá egy iskolaszolgái lakás két szobával, a szivattyumotor és víztartály automatikus kapcsolókkal. Az alapsorhoz tartozik a tornacsarnok végéhez illeszkedő kis épületrész földszintje, melyben a sütőház és mosókonya nyert elhelyezést, míg az emeleti részen két cselédszoba s a konviktus felügyelő gazdaszöny részére két szobás lakás van. Az összes helyiségek az intézet saját vízvezetékével vannak összekötve, melyhez a vizet a hátsó épület előtt még az építés megkezdése előtt ásott kut szolgáltatja. A konyha szellőzését természetes szellőztetőn kívül időnként villamos motor eszközli, mely egy perforált bádócsőbe a rozsz levegőt felszívja és egy másik csővezetékben keresztül a szabadba kiszorítja. E motornak és a természetes szellőzőnek gyakori használata teljesen biztosítja a konyha és a konyha körlete részére a tiszta levegőt.

A gősfűtés az összes iskolai és konviktus helyiségre kiterjed. Az összes vezeték két csoportra vannak osztva, hogy iskolai szünetek alkalmával a szünetben nem használt helyiségek (tanterem, folyosók stb.) a fűtésből kikapcsolhatók legyenek s kevés használatban levő helyiségért ne kelljen az összeset fűteni, ami nagy anyagmegtakarítást jelent.

A szivattyu egy köbméter ürtartalmu víztartóval (légüst) van összekötve, melyből a nyomócsőveken át szétoszlik a víz az összes helyiségekbe. A víztartón levő automatikus kapcsolókészülék 4 légköri nyomásra van beállítva. Mihelyt a légnyomás a szivattyu működése következtében a 4 légkört eléri, a motor magától megáll s viszont, ha a vízfogyás következtében a légkör 2-re, vagy azon alul leszál, magától megindul és pótolja a fogyasztást. Padlásra elhelyezett víztartók tehát nincsenek, ezek nélkül oldatott meg a legújabb módszerű készülékekkel a víz felszívása és szétosztása. Az épület berendezésének egyik legjelentősebb nevezetessége az a vízvezetéki felszerelés.

A földszinten (főemelet) van a főbejárat, díszes előcsarnokkal, továbbá a kúpuszoba, igazgatási iroda előszobával, gazdasági hivatal, az első osztály tanterme, filológiai muzeum, kép- és régiségtár, földrajzi szertár, szülői értekesítő, tanári tanácskozó és dolgozó s a nagy könyvtár. Az irodahelyiségek, a tanácskozó és dolgozó művészies kivitelű tölgyfa butorokkal vannak berendezve, a többi helyiségek vörösfenyő butorokkal, a tanterem és előadó vörösfenyő butorokkal és kemény lécekre erősített két üléses Teiweil-féle „Diadal” jellegű padokkal.

A könyvtárt 33 ezer kötetre a Schlick-Nicholson czég rendezte be az „Erdélyi—Vajda”-féle vasozalpok és polczokkal. Az egész helyiség két részre van osztva, alsó és felső részre, melyeket vastag drótúveg választ el egymástól. Az intézet jelenlegi, mintegy 20—23 ezer kötetnyi könyvtálmánya természetesen csak egy részét tölti meg a hatalmas helyiségnek, mert pár évtizedes szaporodásra a berendezésnél számított a kollegium. A könyvtárból kettős vasajtó vezet ki a főépület és tornacsarnok közötti nyílt terrászra, mely könyvek parolására igen czél szerűen felhasználható. Az igazgatói irodát a tanácskozával és szolgálakással, a tanácskozót szintén a szolgálakással telefon köti össze.

Az igazgatói irodában van elhelyezve a központi főóra, melyet villamos áram hajt. E főórával van összekötve a főhomlokzati óra, a tanácskozóban és dolgozóban levő mellékrák s az összes csengők, melyek automatikusan a 10 és 20 perces szüneteket is jelzik.

A villamos világítás az összes vezetékkel a falakban helyeztettek el csővekben; a kapcsoló készülékek a folyosókon vannak záros szekrényekben a tantermekhez és folyosókhoz, míg a többi helyiségekhez s szűkséges konnektorokkal együtt benn az illető helyiségekben.

Az I. emeleten a II., III., V., IV. és VI. osztályok tantermei, a természetrajzi szertár, dolgozó és a természetrajzi előadó van elhelyezve a vegytani és fényképező-fülkével és a II. emeleten a szabadkézi (görögpótló) és mértani rajzterem, a rajztanár dolgozója, a görögpótló irodalmi terem, a VIII. és VII. osztályok tanterme, zeneterem, fizikai szertár, dolgozó és előadó.

A fizikai és vegytani kísérletekhez megfelelő kísérleti asztalok vannak, felszerelve vízvezetékkel, gáz és vízlevezető készülékkel, a kísérletekhez alkalmas felületekkel. A fizikai előadóban van kapcsoló tábla ellenálló készülékkel minden foku kísérletek czéljaira. E szertárak kísérleti felszereléssel igen tanulságosak s a természet tudományok magas foku fejlettségének megfelelők.

Az épület építési költsége — a tervezés költségein kívül — mintegy 420 ezer koronát tesz, a berendezés 70 ezer koronát, kerek számban tehát az összes költség felmilió korona.

Az árvizkárosultaknak. Ő felsége, a király az erdélyi árvizkárosultak nyomorának enyhítésére magánpénztárából 100.000 koronát utalt ki.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság igazgatósága az ideai vízkárosultak részére a tavalyi 10.000 korona segéllyel szemben 20.000 koronát bocsátott a belügyminiszterium rendelkezésére. Ezen segély az összes biztosító-társaságok körében egyedül áll. Megérdemli tehát ezen legnagyobb biztosító magyar társaság, hogy a közönség úgy élet-, mint tűz- és egyéb biztosításait ezen társulatnál kösse.

Tábori Erzsébet dobsinai tanítónő Udvarhely vármegye árvizkárosultjai részére a helyi szolgabírói hivatalhoz 20 K-át küldött.

Leányok a gimnáziumokban. A kultuszminiszterium rendeletével érdekes újítás lép életbe a mostani tanévben: szeptembertől kezdve a gimnáziumokban a leányok is, mint rendes tanulók iratkozhatnak be. Ezzel a rendelkezéssel megadják a lehetőséget a leányoknak, arra, hogy épp oly könnyen feljuthassanak az egyetemig, mint a fiúk.

### Az áll. tisztviselők egyesülete.

A székelyudvarhelyi áll. tisztviselők *Homolay Lajos* m. kir. pénzügyigazgató felhívására mintegy 75-en írták alá az egyesület megalakulására vonatkozó belépési nyilatkozatot, minek folytán *Kövesdy József* h. m. kir. pénzügyigazgató az alakuló gyűlés idejét f. hó 3-án d. u. 5 órára tűzte ki.

Az alakulás szép érdeklődés mellett lett megtartva. *Kövesdy József* üdvözölte a megjelenteket a fejtette ki a megalakulás szükségességét és célját, mely után korelnöknek őt, korjegyződr. *Gonda Tibor* kérték föl. *Embery Árpád* tanár, mint a székelyudvarhelyi tisztviselői kör elnöke, üdvözölte az alakulás alatt álló együletet a miután látja, hogy ezen újabb alakulat a tisztviselőknél kizárólag helyi anyagi ügyeit és érdekeit munkálja és védelmezi, készséggel lép be a tagok sorába. Az alapszabályok általános és részletes letárgyalása és elfogadása után *Kövesdy* korelnök az egyesületet megalakultnak mondotta ki. A kandidáló bizottság javaslata alapján elnöknek *Kövesdy József* h. pénzügyigazgatót, társelnöknek *Embery Árpád* tanárt, a tisztviselői kör elnökét és *Deák Lajos* törvényszéki bírót, titkárnak *Puskás Lajos* törv.-széki irodatisztot, jegyzőnek dr. *Gonda Tibor* p. ü. fogalmazót, ellenőrnek dr. *Bálint Gáspár* p. ü. titkárt, pénztárnoknak *Birtalan Sándor* adótárnokot, számvizsgáló bizottsági tagoknak dr. *Szabó Gyula* p. ü. titkárt, *Pillich Lajos* szaktanárt és *Gyerkes Mihály* igy.-tanitót, választmányi tagoknak: *Bakóczyné Kilyéni Erzsébet* polg. isk. igazgatót, *Bíró István* reálisk. tanárt, *Kovács János* számvéviségi főnököt, dr. *Gaál Ferencz* j. bírót, *Székelyhidyi Viktor* gazd. felügyelőt, *Leichtner Gyula* főmérnököt, *Esztégar Bálint* erdőtanácsost, *Szabó Gábor* törv.-széki irodatisztot, *Maráth József* szakisk. tanárt, *Gál Imre* tanitót, dr. *Révffy Zoltán* kir. ügyész és *Németh Albert* p. ü. titkárt választották meg.

A győri országos kongresszuson az egyesület képviselőre *Kövesdy József* elnököt és *Kovács János* számvéviségi főnököt kérték fel, mely után az alakuló gyűlés az elnök életésével véget ért.

**Egyházi estély.** A székelyudvarhelyi ref. kollegium tanárkara 10-én este 8 órakor az intézet tornacsarnokában *egyházi estélyt* rendez a következő műsorról: 1. *Dürner*: „Viharban“, előadja a helybeli „Székely Dalegylet“. 2. *Goldmark* K. op. 11. Suite II. tétel, cisz moll. Hegedűn előadja *Molnár Géza*, zongorán kíséri *Saja Antal*. 3. Előadást tart: Dr. *Kenessey Béla* püspök. 4. *Boothoven* L. Szonáta d. moll. op. 31. (I. allegro, II. adagio, III. allegretto) zongorán előadja *Saja Antal*. 5. Szavai: *Gönczi László*. 6. *Révfy Géza*: „Rendületlenül“, előadja a „Székely Dalegylet“. Belépti díj tetszés szerint. Kezdeté este 8 órakor.

**Huszonöt éves jubileum.** A mult csütörtökön ülte meg *Hadnagy Mihály* korondi róm. kath. lelkész huszonöt éves papi jubileumát. Összejejt a vidék népe, hogy ünnepelje a derék, tevékeny férfit, ki tizennyolca évi ottani működése alatt modern szép új templomot, paplakot épített. A fényes plebánusi lakba gyűlt össze a papság, mintegy 25-en, az udvaron pedig a fehér ruhás leányok és ünnepi díszbe öltözött legények kezükben óriási bokréttákkal. Körmenetileg indult a nép és papság a templomba, hol már a hívők nagyrésze szorongott. Te Deum után megkezdődött a szentmise fényes aszisztenciával. Manuductori teendőket *Gazda Dénes* szóvátai esperes és *Varga Sándor* ny. hittanár, plebánus látták el. Evangelium után *Kiss János* farkaslaki plebánus lépett a szószékre, ki beszédében a szentmise feléges voltát fejtegette bevezetésül, hogy kimutathassa a papi méltóság magasságát és fényét, majd áttért a jubilás 18 éves korondi működésére, rámutatván a fényes templomra, papi lakra, keresztül vitt kopevátságra, iskolára, szövetkezetre, a fellendült lelki életre, a jó papra és jó barátokra. A papi lakás tágas és gyönyörű üveges verandáján folytak le a gratulációs testületek

megjelenése. Szóvátal esperes a papság nevében remek kelyhet nyújtott át. Következtek az iskolás gyermekek, kik a hivatással együtt lelképásztorukért szentáldozást végeztek, unitárius egyház, közeg, tanítók, ifjúsági egyesület, szövetkezet, a felépőbb tanulói ifjúság és egyháztanács, mely egy szép pluvialt adott át a jubilánsnak a végül az ajtálos társulatok. Mindezek után jött az ebéd, melyen az ünnepet felköszöntötte az esperes és *Szabó Nándor* főszolgabíró. A társaság jó hangulatban töltötte az ebéd idejét, majd pedig jubilánstól búcsút véve, ünnepeltnek minden jót kérve és kívánva eloszlott.

**Az udvarhelyi református egyházmegye** folyó hó 15-én d. e. 9 órakor a református kollegium nagytermében tartja *Vajda Ferencz* esperes elnökletével évi rendes közgyűlést. Tárgysorozat: 1. Ima. 2. Elnöki megnyitó. 3. Névsorolvasás és megalakulás. 4. Ujjonnan választott tisztviselők bekebelezése. 5. Bizottságok kiküldése. 6. Tárgysorozat megállapítása. 7. Dr. *Nagy Samu* egyházmegyei gondnok beiktatása. 8. Esperes, főjegyző és számvéviső jelentése. 9. Az egyházmegye 1912. évi számadásainak ellátása. 10. Építkezések engedélyezése. 11. Segélykérvények tárgyalása. 12. Az egyházmegye 1914. évi költségtetésének megállapítása. 13. Esperes jelentése a fegyelmi és közigazgatási bírósági ügyekről. 14. Esperes jelentése az egyházmegyei pénztár vizsgálatáról. 15. Mellékfoglalkozások engedélyezése. 16. Szabályrendelet a gondnokság és egyházfőnöki felmentéséről. 17. Egyházkerületi vil. képviselők, egyházmegyei aljegyző, egyházmegyei tanácsosok, egyházmegyei lelkesi nyugdíjbizottsági tag, egyházmegyei adósegély bizottsági tag választása. 18. Rendes időben benyújtott önálló indítványok tárgyalása. 19. Időközben jöheto ügyek, póttárgysorozat szerint előterjesztve.

**Uj erdőtörvény.** *Ghillyán Imre* báró földmivelésügyi miniszter az ősz során törvényjavaslatot terjeszt a parlament elé az erdők ügyében: a javaslat törvényerőre emelésével az eddigi erdőtörvények mind hatályon kívül kerülnek. A reformok megalkotásánál a miniszter figyelembe veszi a legutóbbi árvízkatasztrófákban szerzett idevágó tapasztalatokat is.

**Uj alapítványok.** Az erdélyi róm. kath. Státus igazgatótanácsa folyó havi ülésében foglalkozott a jövő tanévre megüresedett főnev. alapítványi helyek betöltésével, s a székelyudvarhelyi főnevelő alapítványi helyekre a következők folyamodókat vette fel: *Faragó Vilmost* (Patacina), *Csató Andrást* (Gyulaffy), *Bálint Józsefet* (Köz), *Rettegi Ferenczet* (Bíró Antal), *Fülöp Albertet* (Pál András).

**Egy székely ipartestület ünnepe.** Barótról jelentik: Szép ünnepet ült a napokban a háromszékmegei Barót Ipartestülete. Elnöke, dr. *Solymossy István* iránt róttá le a hála és elismerés adóját. *Solymossy István* tekintélyes orvos, ó szervezte, ő vezeti a baróti iparosokat. Nyolc éve, hogy megalakult a baróti ipartestület közel 150 taggal s azóta működik dr. *Solymossy István* elnök vezetése alatt. Nemrégiben az Ipartestület elhatározta, hogy elnökének arcképét megfesteti és azt az ipartestület hivatalos helyiségében ünnepélyesen elhelyezi. A kép leleplezése díszgyűlés keretében történt, a melyre meghívták Barót község összes lakosságát. *Belle András* szép megnyitó beszédben üdvözölte az ipartestületi tagokat és érdeklődő közönséget, aztán *Borbáth Ferencz* műasztalos, testületi titkár mondta el, hogy mennyire ragaszkodik az iparosság a megalakítója, dr. *Solymossy István* személyéhez. Az elnök elérzékenyülten fejezte ki köszönetét az ő szeretett és nagyrabecsült iparosai előtt.

**Ünnepi közebed.** A következő sorok közlésére kérték föl: A kollegium új épületeinek felavatása alkalmából szeptember 10-ik napján (szerdán) a Budapest szálloda nagytermében közebed lesz, egy terfék ára 6 K. A rendező bizottság ez uton is értesíti az ezen részt venni óhajító közönséget a főként a vidékieket, hogy legkésőbb szeptember 9-ig jelentkezni sziveskedjenek. A testületek részére kibocsátott jelentkezési iven kívül jelentkezni jehet a dobánytörszében kitett iven, vagy a rendezőbizottság elnökénél, *Szabó Árpád* tanárnál. A terfék ára az ebédjegy átadójának fizetendő, a jegy pedig az ebédnél átadandó vendéglősnek.

**Az Udvarhelyvármegyei Méhész egyesület** f. hó 16-án (kedden) d. u. 2 órakor Székelyudvarhelyen, a vármegyei ház kiábrmében vál. ülést tart. Tárgysorozat: 1. Az ülés megnyitása. 2. Jelentés az egyesület ügymenetéről, leiratok és átiratok tárgyalása. 3. Külszervezet bővítése, a vármegyei méhészeti kerületekbe való osztása s a méhészeti felügyelők kijelölése. 4. Az egyesület céljaira szükséges terület bérbevételeiről intézkedés. 5. Segélyezési akció. 6. Indítványok. 7. Méhészeti előadás.

**Árvízkarosult iparosok segítése.** Dr. *Bernády György* marosvásárhelyi főispán, székelyföldi ipari miniszteri biztos a mult szombat Székelyudvarhelyre érkezett, hogy az árvíz által sújtott egyes kisiparosoknak kiutalt segélyt ossza. *Bernády György* miniszteri biztos vasárnap délelőtt a vármegyei ház kiábrmében hivatta össze a károsultakat, a hol megjelentek *Ugron János* főispán, *Sebesi János* alispán és *Gothárd János* polgármester is. Segélyezésben részesültek a következő kisiparosok: *Kalóz Ferencz* csizmadia 25 K, *Nagy József* csizmadia 25 K, *Cseke Lajos* asztalos 25 K, *Kovács Lázár* kocsigyártó 50 K, *Deitel Mór* kárpitos 25 K, ifj. *Dézsy István* timár 50 K, *Lájer Ignác* fazekas 50 K, *Jakab István* fazekas 50 K, *Gere Péter* korondi fazekárus 30 K, *Czári József* csizmadia 25 K, *Kállay Sándor* timár 50 K.

**A komló szedése** kezdetét vette. A sereg-vári komlósövetkezet jelentése szerint a komlókereskedők nem mozogódnak és a korábbi 50 kilónkint 150—170 K ígéretek nem ujítottak meg. A komló értékesítésének stagnálását, hogy a tözdemánover nyomása vagy a pénzszűke idejei-e elő, nem tudható, épen azért tanácsos, ha a termelők a komlót gondos kezelés mellett betakarítják s az üzleti alakulást bevárják.

**Alsósófalva pusztulása.** A következő sorokat vettük: Alsósófalva közegben is rettenetes pusztítást végzett az áradat. Negyvennégy bennvaló romboltatott meg a „Kispatak“ által, nem is egyszer, de ötször. Szegény embereknek egész évi kereseményük ráment a részbeni helyrehozatalra. A gyönyörű *Korond* vize völgye ötször került iszapos ár alá. Oda a széna, oda a sarju, a hegyi kaszálóban csinálódnak széna, ha engedné az idő. De milyen széna lehet az, amelyiket nap-nap után ver az eső. Ugarhatárunk úgy összezakadott, hogy ember legyen, ki a földje határát megkapja. Hány évi munka kell ide, míg szántható állapotha kerül? Tavaszhatárunk tengeri termése úgy néz ki, mintha várná a méso-dik kapálást. Mikor érhetik meg a zab, amikor a buza most akar érnei? Hüvelyes veteménynek híre sincs. Embor is, állat is valószínűleg isősnek néz elébe. Csak egy futólag egy bizottság által összeírt kár minimuma a 100 ezer koronát meghaladja. Nagy az ez akkor, a mikor az idej tavaszt üres odrok, üres csűrök s üres gabonások várták. Bizony ez a község is helyet foglalhat a nagy kárt szenvedett községek listáján. (M. D.)

**A Székelyföldi kirendeltség a Fenyédi** Gazdaköri árvízkarosultaknak 300 K-t adott, melyet az illetőknek f. hó 3-án ki is osztottak.

**x Veszélyes életkor** a gyermek fejlődésében az első életév, amikor a zsenge szervezete erőbítésének okserü támogatására egy megfelelő tápszere szükséges és ebben a válságos időben minden anya a Nostlé féle gyermekliázzat használja, mert jóízű, igen tápláló és könnyen emészthető. Próbadozokat teljesen díjtalanul küld a *Henri Nestlé* cég, *Wlen, I., Biberstrasse 177.*

**Akác-fák a méhészeknek.** A méhészegyesület elnöksége körlevelben hívja fel a tagokat, hogy az esőzés és árvizek folytán omladozó partok és hegyoldalaknak megköntésére gazdasági, talajszilárdítási és méhészeti szempontból egyaránt nagyfontosságú akáccsemetéket telepítsék. Akiknek martomlás, oldalcsuszás folytán károsításuk történt s ezek megköntése céljából tavasszal akáccsemetékre van szükségük, ingyenes akáccsemetéket az elnökségnél jelentkezzenek. Mindazok, akik gyümölcsfákért, kerti cserjékért és csemetékért őszi kiusztásra jelentkeztek, mennyiben azok kedvezményes árat lefizették, az év őszén hozzájutnak a kényvezett fához. Akáczokra folyó hó végéig fogad el az elnökség jelentkezéseket.

**Bucsuosó.** A következő sorok külsőségre kértünk föl: Székelyudvarhelyről való távozásom oly váratlanul és hirtelen történt, hogy kedves ismerőseimről és jóbarátaimtól nem tudtam személyesen búcsút venni. Ezután kérem azért őket: fogadják hálás köszönetemet velem szemben tanusított, meg nem érdemelt jóindulatukért. *Rosszdaí Viktor, tanár.*

**A bácskai tanítók a Szejkéért.** A Bácsmezei Tanítószövetség a napokban tartotta közgyűlését Szabadkán. Egyhangulag s nagy lelkesedéssel azt a határozatot hozták, hogy minden egyes bácskai tanító lelkiismeretbeli és becsületbeli kötelességének tartása azt, hogy legalább egy részvény jegyzésével mozdítsa elő a kitűzött nagy és nemes cél elérését annál is inkább, mert csak az alföldi tanítók vannak igazán ráutalva a hegyi levegőre, üdülésre s az igazán olcsó fürdőre. A részvényjegyzés orro megindult a jelen voltak között s ezek 100 drb részvény körül jegyeztek.

**x Tánciskola.** *Sára Miklós* okl. táncztanító f. hó 7-ikán kezdődőleg a Polgári-kör nagyertermében egy hat hétre terjedő táncztanfolyamot nyit. Az előnyösen ismert táncztanító a többek közt a következő újdonságokat is tanítja: Two step on step, Pa de ura, Six penny szörle, Rokokó udvari tánczok stb. Tanítási idő gyermekeknek 5-7-ig, felnőtteknek 8-10-ig. Beiratkozni Bomutca 3/b. sz. a. és a tánczteremben lehet.

**Fogadók választás.** A székelyudvarhelyi református egyházközség szeptember hó 14-én fogja betölteni a Dr. *Solyomossy Lajos* eltávozásával megüresedett fogadókai állást. A választó közgyűlésnek tagja levén, minden egyes egyházi adófizető egyháztag az egyházközség elnöksége ezután is felkéri a tagokat, hogy minél számszerűbben jelenjenek meg a közgyűlésen.

**x A Magyar Figyelő** szeptember 1-én megjelent számának élén „Mi kisvárosiak” cím alatt aktuális elmélkedést találunk politikánk kisvárosias, pletykát űző viszonyairól; Réz Mihály néhány kulturális problémára világít rá; dr. Berend Miklós igen figyelemreméltó dolgokat ír a magyarországi csecsemőhalandóságról, s új eszmékkel szegél, hogyan küzdjünk a halandóság ellen; Krudy Gyula „Palotai álmok” című fantasztikus szép regényének folytatása után Hunyar Algernon egy mélyen járó és értékes cikkben mutatja meg a modern községi politika néhány fogyatékoságát és új feladatát, majd Teleky László egy polemikus cikkben véd bizonyos analógiát, melyet az idősebb Andrássy és az újabb kormányzatok pártkassza-politikája között lát. Érdekes és változatos „Feljegyzés” rovat után külföldi folyóirat szemle rekeszti be a tartalmas számot. — Előfizetésére 6 K. kiadóbivaltal: Budapest, VI., Andrássy-ut 16. sz.

**Szalmakas-kötő tanfolyam** idejét a méhészege-ület elnöksége az évi december hó 9 től 16-ig terjedő időre tűzte ki. Ajánlatos, hogy a jelentkezőket még most megtegyék a résztvenni akarók, hogy az érdekelteknek megfelelően a tanfolyam helyének kijelölésére a f. hó 16-án tartandó vál. ülés határozatát hozhasson.

**x A gyöngeszivű király.** Herczeg Ferencz szimbolikus, mély értelmű gyönyörű elbeszélése disziti az Uj Idők legújabb számát, a melyben Horkayné is megszólal a héten és ötletesen cseveg az aktuális eseményekről. A mögő rejtőző szerző folytatja érdekes társadalmi regényét, melynek címe „Edith” Cholnoky Jóné pompás képekkel tarkított cikke a Yellowstone park szobáiról tájékoztat. Lakatos László és Kéily Gyula elbeszélései, Török Gyula genro képei, cikke a piaristák lerombolása alá kerülő házról, Szabolcska Mihály és Farkas Imre versei stb. teszi változatossá a lap szövegrészét. Az illusztrációk gazdag sorozata beszámol a legutóbbi eseményekről. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 5 K. Szerkesztőség és kiadóbivaltal Budapest, VI., Andrássy ut 16. szám alatt van.

**Beiratkozások** az iparos- és kereskedőtanoncz iskolába f. hó 12. és 13-án d. u. 2-6-ig, 14-én d. e. 9-12-ig és d. u. 2-5-ig lesznek a szokott helyen. Beiratkozások minden tanoncz 50 fillért tartozik fizetni felszerelés czimén. A próbaéves tanonczok is kötelesek beiratkozni. — Szeptember 15-én a tanítást megkezdjük. Az igazgatóság.

**Műkedvelők színháza.** A Polgári önképző egyesület ma, vasárnap, este fél 8 órakor tartja jótékony célú színi előadását a Budapest szállóban. A színrekerülő *Ingyenélők* népszimul után táncz lesz.

**x Uj intézmény a fővárosban.** Budapest a Metropoli szálló mellett levő Mikea-utczában érdekes pensió nyit meg: olyan a milyent külföldön különösen Londonban és Párisban szoktak nyitni. Az egész ház pensió, áll 40 szobából és azt a célt szolgálja, hogy a vidékről felutazó uri családok a fővárosi viszonyoknak nem ismeréséből származó sok és felesleges kiadásoktól megkíméltesse őket s a pensióban otthonosan érezzék magukat. A vendégoknak kívánatra kedvező ételeket készítenek el, tanácsokat adnak olcsó bevásárlási forrásokra és kirándulásokra nézve; a színházak és szórakozó helyekre kedvezményes jegyekkel szolgálnak, azoknak is, akik csak egy vagy két napra szállnak meg. Viktoria pensiónak hívják, szolid uri hely, Mikea-utca 9 szám alatt, ahol jóízűen lehet étkezni és kitűnően aludni.

## A méhészek érdekében.

— A Méhészegyesület felhívása —

Székelyudvarhely, szept. 4.

Az inséges esztendőnk során a legnagyobb megpróbáltatás az éven érte a méhészeket. A méhcsaládok a téli élelmet nem voltak képesek behordani s így azok az éhbálál veszedelmének vannak kitéve. Megmentésükre el kell követnünk mindent. Különösen föl kell használnunk a kedvező alkalmat s a minden községbe kiküldött 1-2 megrendelőt iven az illető község méhészei csoportosulva, haladéktalanul intézkedjenek az etető cukor megrendelését iránt. Azon tagok, kiknek a megrendelő iv kiküldött, közölkék ezt a községben lévő méhészekkel s bírák rá, hogy a kedvezményes cukor beszerzésével s feletetésével mentsek meg méhcsaládjaikat a biztosan bekövetkező pusztulástól. Ajánlatos azonban, hogy az etetést fehér cukorból oldott szörppel — a küldött utasítás szerint elkészítve — még most megkezdjék az etetést, mivel az adómentes nyers cukor a rendeléstől számítva k. b. két hétre érkezik meg s így a késő beadott élelmet a méhek nem dolgozhatják át és fűdelezhetik be s az erjedés könnyen beállhat, a mi a méhcsaládok veszítet okozza. Két-három kiló fehér cukorból előállított szörp elegendő arra, hogy a méhcsalád átteljen s az adómentes nyerscukor etetésével február hótól kezdve tavasszal jó kondícióba hozhatjuk őket. Az utmutatásban közölt hangyaszav a fehér cukor szörphöz is elegyetendő, beszerzése minden gyógytárban eszközölhető.

Nem tartunk attól, hogy az egyesület tagjai a méhcsaládok felsegítését illetőleg mulasztásokat követnének el, annál inkább aggódunk az egyszerű nép közén lévő inséges méhállományért, mely a vármegye méhészetének gerinczét képezi. Ismervén az egyszerű nép közönyösségét, biztosra vehető, hogy a méhcsaládok 60-70%-a megsemmisül, ha az egyesület tagjai jóakaratu támogatásukkal, tanácsaikkal s buzdításukkal segítségükre nem sietnek. Sajnálatos, hogy az egyszerű nép felsegítő eljárása nem kapható, inkább kész a családokat potom áron elvesztesgetni csak azért, hogy a lépekből pár fillért kaphasson. Kínálatok már vannak; tudomásunk szerint 3-4 koronáért a törzsek megvásárolhatók. Segítő akcióra kérjük az egyesület tagjait, hogy az ilyen elvesztesgetés alatt álló családokat vásárolják meg s az engedélyezett nyers cukor feletetésével tegyék teledőképesse. Ebben az akcióban készséggel támogatjuk a tagokat, mennyiben bejelentés esetén a vételár 30%-át az egyesület terhére átvállaljuk, sőt az etetésre családonként szükséges 3-4 kilo cukor árának 30%-át is az egyesület pénztárából folyósítjuk.

Az inséges esztendő pusztítása mellett valószínű csapásként lépik fel a hálalómézőkereskedőknek évenként mind nagyobb arányokban véghezvitt brutálítása. Nincs messze már az idő és megindulnak a feluzó mézszűrők s a méhészetek-

ből az egy néhány mézkeszlettel bíró kasokat irgalmatlanul lekénezik. A mai pénzszegény világban főtétlen rááll a köznép az ilyen családok eladására, minek folytán a vármegyei méhészet elpusztítása mesterségesen is elő van segítve. Kérjük az egyesület tagjait, sziveskedjenek a községben és vidéken kipubatalni, hogy hol és kinél vannak elegendő élelmmel bíró családok s mennyiért szándékozik azt az illető eladni. A beérkezett tudósítás vételével haladéktalan közbe lépünk a leolásra szánt méhcsaládok megvásárlása s tovább tenyésztésre való kiadása érdekében. A lekénozésre szánt családok bejelentésével egyidejűleg sziveskedjenek értesíteni, hogy a megvásárlandó teledőképes családokból hányat hajlandók átvenni a következő feltételek szerint:

- a) az eladásra váró családok bizalmi emberünk átvizsgálja, meggyőződik annak elegendő téli élelme és rendező állapota felől;
- b) a megvásárolt család 70%-át a vevő, 30%-át az egyesület fizeti;
- c) a méhcsalád átvételére jelentkező tagnak a lakó helyből, vagy a közeli szomszédos falvakból vásárolt családokat adjuk át;
- d) az eladótól az átvett családok számáról, darabonkénti és összesített áráról nyugta veendő s azt az átvétől ellenyújtásával — csatolva a bizalmi férfi azon igazolványát, hogy a vásárolt család teledőképes, rendező állapotban van, elnökségünkhez beküldendő;
- e) a bejelentett eladó családok megvizsgálását illetőleg a vevőt semmi költsége sem terhel;
- f) az átvétől a vásárolt méhcsalád árának 70%-át az átvétől alkalmával le kell fizesse;
- g) a megvásárolt méhcsalád 1 éven belül el nem adható, tovább tenyésztése kötelező.

Erre célzó bejelentéseket lehetőleg sürgősen kérjük, hogy a vásárlással járó ügyleteket október hó 15-ig lebonyolíthassuk.

*Lányt Imre*, elnök.

*Gál Imre*, titkár.

## Bandi bucsuzik.

— A vakáció vége. —

Vége lett a nyárnak, s ezzel vége a nagy vakációknak. Bandi utra készül.

A lékaszánt réteket újra kibajított, zaenge fűvét csodák tapasztal. Csendes alkonyatok mikor az ég se mozdul s páráktól terhes köd borul a hatásra, szálló madaraknak bucsu szava hangzik a magasból s idelet felzokog a pésztilinkója, ázi hangulatát töltve el az álmodozó lelket. Hajh itt a szeptember; vége, vége az édes vakációnak. A vidéki kuriai, falusi házak ázi rózsát baktó virágos kertjéből titkolt zokogása hangzik egy-egy jó édes anyának. Mire a nap felkél, vizik a diákok: a messze városba, idegen világba, elszakítják az ő anyai kebléről.

Az első bucsuzás, hajh, ez a legfájdóbb, ez a legkeservesebb. Eddig az óvó volt, egyedül anyjé, az édes anyjé az a vásótt ficzók. A szivéről fakadt a virrasztott felette, hogyha kis ágyában lázalom nehezült zibáló mellére. Most elvieszik tőle s kitudja, hogy viselik gondját? Már vagy két hónapja árn könyhullás közt varrt, egyre varrt rája, minthogy, ha egy egész árvabázt kellett volna ellátni hó-fehér ingekkel, rózsaszínnel himzett, pstryolat kendőkkel azt a diákládát szinög toleranta, meg újra megnézte, hogy meg van-e minden a d-ága ficzónak, aki éppen akkor szerb-bolgár háborút játszott a szomszédban, betörve véreire a generálnak — a szomszéd Jaukónak — nagy ugorka-orrát.

És amint ahogy eljött utolsó esteje a bucsuzkodásnak, az aggodalomnak százféle érzelmé szorította össze az anyai szívet s mikor megcsodált az eteli harangzó, imádkozott érte, aztán bement az utcai szobába, ahol Bandi éppen most szedte magába az új életre szóló apai tanácsot. Mert az édes apa, az szigorú ember, maga is megjárta azt a hasznos utat, melyre Bandi fia most teszi rá lábát. És Bandi hallgatott. Komor arcot vágva, bekandított néha a nagy falú tükörbe, hogy van-e neki is olyan tudományos ráncsa a két szemöldöke között, mint aminő vagyon az édes apjának. Két ócsca a tanácsok elől kiszökött a könyha elébe a nagy hangverseny rendezett a Czirmos macskával, reá hágván annak kigyózó farkára. Bandi thakén olve várta, hogy mikor ugorhat ki ő is a pitvar e'be Hajh, de az apai tanácsok nem akartak fogyni s e miát, hogy minő keservek szállták meg Bandinak a kedélyvilágát, hát azt egyszerűen nem lehet leírni. Végre egy viagszataló szó hangzott a könyhullásból, amely végtet vetett a pésztiliónak. Bőke, a főzős rezgettette meg azt a fuvolahangot:

— Tenésk vacsorázni!

Ez a vacsora volt nagy, hosszú időre, majd egy esztendőre otthon a Bandiuk utolós. Az apa komorággal ült ott a szőlyében, az édes anya meg hosszan, szeretettel elnézte a Bandit, miut hogyha oda akarná fényképezni anyai lelkébe. S ahogy vége lett a nagy vacsorának, az apa rágyújtott az öblös, czimere, nagy tájtókpipára s ami annak előtte nem volt szokása, tórdere nltőte a Bandit s gyöngéden simítá meg bőcsos fejének boxonos hajszálát, bodor szőke furtit.

— Ami tanácsokat édes fiam adtam, azokat soba ne feledd el, mert én azokat a nehéz tapasztalat iskoláján szedtem.

Bandi e megjegyzést nem is feledd el, hanem a bölcse tanácsokat mind elfelejtette az utolsó szőig

Vége van a nyárnak, a vakációnak. Bucacsik a Bandi. A vasutak hozzák száz száma a kis nagy diákok. A reggeli órákban szekerek döcögnek a jó vidéki város utcáin. Jó falusi apák, anyák ülnek benne, meg pár ifjú gyerek könnyel telt szemekkel. Haj, hány édes apának, anyának válik majd valóra az a reménye, ami ma ott lakik a gyermek iránt dobogó szívében. Es hányak része lesz szomorú csalódás? El-elésem őket e egy bízatt valami, hogy oda kiáltak annak a gyerek-karavánnak:

— Eredjétek vissza! Azt a falut, azt az erdőt, azt a szőlőházat, azt a boldogságot, amit most elhagytok, meg nem találjátok többé a világon. Soba e világon!

## KÖZGAZDASÁG.

### Tenyészállatok jutalmazása.

Udvarhelyvármegye Lótenyésztő-Bizottságának elnöke, Bátor Daniel Lajos közli, miszerint a m. kir. földmívelésügyi miniszterium által adományozott jutalomdíjakkal folyó évi szeptember 28-án d. e. 11 órakor Székelyudvarhelyen a Piacz téren előállítandó csikós-kanczákat, 3 és 2 éves kancza-csikók — a mennyiben a bíráló-bizottság által tenyésztésre alkalmasnak találtatnak — jutalmaztatni fognak.

A csikós-kanczákra kitűzött díjak: 80, 60, 40, 30, 20—20 K. A 3 éves kancza-csikók díjai: 120, 100, 90, 70 K. A 2 éves kancza-csikók díjai: 50, 40, 20—20 K.

A földmívelésügyi miniszter rendelete szerint a három éves kancza-csikókra kitűzött díjaknak csak fele része lesz a tulajdonosnak jelenben kifizetve, míg a másik fele rész javukra takarékpénztárba fog tétetni és csak az esetben fog nekik kifizettni, ha a jövő évben újabb első fogják vezetni és tulajdonukban megtartják és tenyésztésre használják.

A díjakra lökeresedők, nagybirtokosok és nagybérlők kizárásával csak azon kisgazdák tarthatnak igényt, a kik községi előjárásági bizonyítvánnyal igazolják, hogy a csikós-kancza 1 év óta tulajdonuk és a csikók saját tenyésztésük.

Kellő számú 3 és 2 éves kancza-csikók hiányában, kivételesen az igen jó 1 éves kancza-csikók is díjaztatnak. Nagybirtokosok és nagybérlők dicsérő oklevéllel lesznek kitüntetve. Jelentkezhetni Székelyudvarhelyen *Gotthárd János* polgármesternél szeptember hó 27-énj délelőtt 9 óráig, azonnal a helyszínen.

**Meghívó.** (Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesülettől.) A Vármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi szeptember hó 9-én délután 3 órakor a vármegyei házban választmányi ülést tart, melyre a választmány tagjai tisztelettel meghívotnak. Tárgy: 1. Az őszi állatdíjazásra vonatkozó intézkedések. 2. Folyó ügyek. Az elnökség.

### Honvéd lóvásár.

A marosvásárhelyi m. kir. 9-ik honvéd huszárezred lószükségletének fedezése végett szeptember és október havában megtartandó pótlóvásár az alább jelzett „Tervezet” szerint fog eszközöltetni. Pótlóváknak 3 és fél évet betöltött és 7 évet meg nem haladott 158 cm.-től 166 cm. magas és jó testalkatú lovak avattatnak föl. 3 és fél évesek csak tenyészlovakból az esetben avattatnak fel, hogyha igen jól kifejlesztett testalkattal bírnak.

Minden egyes lóról, mely felavatás végett előállítatik, a szabályszerű lólevél készen tartandó.

A Tervezet szerint:

Szeptember 16. Kóbalom, 17. Kóhalom, 18. Garat, 19. Ugra, 20. Segesvár, 22. Széplak, 23. Szamosnémeti, 24. Szamosujvár, 25. Szamosujvár, 26. Alsózsuk, 27. Torda, 28. Bánfuhnyad, 29. Nádaszentmihálytelke, 30. Marosvásárhely.

Október 2. Marosvásárhely, 4. Szamosujvár, 5. Beszterce, 6. Dés, 8. Marosujvár, 9. Marosludas, 10. Nagyenyed, 11. Gyulafehérvár, 12. Nagyszében, 13. Erzsébetváros, 14. Küküllőszög, 15. Marosvásárhely, 17. Gyergyószentmiklós, 18. Csikszazsere, 19. Sepsiszentgyörgy, 20. Kézdivásárhely, 21. Brassó, 22. Kóhalom, 23. Székelyudvarhely (Lóvásártéren délelőtt 8 órakor), 24. Medgyes, 25. Marosvásárhely, 26. Szamosujvár.

Felolvasó szerkesztő: BECSEK ALADÁR.  
Kiadja: a Becsek D. Fia könyvnyomda.

Sz. 5686—1913. tkv.

### Árverési hirdetés és feltételek.

Az oklándi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Hinkelér F. Ernő székelyudvarhelyi lakos végrehajtónak Id. Eleknek István oklándi lakos végrehajtását szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében végrehajtási árverés 3600 K tőkekövetelés és ennek 1913. évi május 17. napjától járó 6% kamatai 211 K 50 fillér perbeli és végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 52 K 30 fillér és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881: LX. t. cz. 144. §. alapján és a 146. §. értelmében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék, az oklándi kir. járásbíró hatáskörében levő Oslánd község határában fekvő az oklándi 41 számú tjkvben felvett A + 95, 96 hrsz. faházra és háztelre 242 K, 754, 755 hrsz. szántóra 9 K, 1057 hrsz. kaszálóra 24 K, 1346 hrsz. szántóra 2 K, 1571 hrsz. szántóra 6 K, 2092, 2093. hrsz. szántóra 36 K, 2158 hrsz. kaszálóra 2 K, 2184 hrsz. kaszálóra 15 K, 2661 hrsz. kaszálóra 4 K, 2987, 2988 hrsz. szántóra és kaszálóra 6 K, 3134, 3135 hrsz. szántóra 13 K, 3489, 3490 hrsz. kaszálóra 7 K, 3786, 3787 hrsz. kaszálóra 30 K, 3793, 3794 hrsz. kaszálóra 4 K, 3981 hrsz. szántóra 6 K, 4068 hrsz. szántóra 12 K, 4081, 4082 hrsz. szántóra 19 K, 4269, 4272 hrsz. szántóra 33 K, 4383 hrsz. szántóra 1 K, 4572, 4573, 4274 hrsz. szántóra és kaszálóra 6 K, 4643 hrsz. szántóra 1 K, 4847 hrsz. szántóra 3 K, 4963 hrsz. szántóra 16 K, 5049 hrsz. szántóra 2 K, 5501, 5502 hrsz. kaszáló és szántóra 1 K, 5764 hrsz. szántóra 6 K, 3486, 3487 hrsz. kaszálóra 44 K, 3578, 3579 hrsz. kaszálóra 6 K, 3131 hrsz. szántóra 21 K, 4457—4460 hrsz. szántó és kaszálóra 12 K, 4494—4497 hrsz. szántóra és kaszálóra 55 K, 4662, 4664 hrsz. szántóra 18 K, 4927, 4928 hrsz. szántóra és legelőre 1 K, 4939 hrsz. kősziklás helyre 22 K, 5129 hrsz. kaszálóra 3 K, 93/1, 93/2 hrsz. kőházra és házikertre 867 K, 890, 891 hrsz. kaszálóra 22 K, 1019, 1020 hrsz. szántóra és legelőre 46 K, 1343 hrsz. kaszálóra 2 K, 1735 hrsz. szántóra 23 K, 1663, 1766/1 hrsz. kaszálóra és szántóra 11 K, 2612/1 hrsz. kaszálóra 7 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik. Ellenben a 94 hrsz. faházra és 2611 hrsz. kaszálóra az árverés elrendelése megtagadtatik, mert ezen ingatlanok kikiáltási árának megállapítására szükséges adatokat a becsatolt előjárásági bizonyítvány nem tartalmazza.

Az árverés megtartására határidőül 1913. évi október hó 30. napjának délelőtti 8 órája ezen telekkönyvi hatósághoz földszint 5. számú szobájában tüzetik ki.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 20%-át készpénzben vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 3333. I. M. sz. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánátpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegélyeztetni.

Kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.  
Oklándon, 1913. évi augusztus 7.  
Dr. Pál a. k., j. b. jegyző.

A kiadmány hitelűl:  
Wermesser, kir. tkvezető.

Sz. 5686—1913. tkv.

### Árverési hirdetés és feltételek.

Az oklándi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Lányi Imre ügyvéd által képviselt Székelyudvarhelyi Zsigmond kölcsön intézet és betéti pénztár végrehajtónak Szabados Dénes, Bence Ferenc (középső) és Demeter István bágyi lakos végrehajtását szenvedettek elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtónak 150 K tőkekövetelés és ennek 1913. évi január hó 9. napjától járó 6% kamatai 6 K 20 fillér óvaki 1/3% váltó-díj 27 K 50 fillér perbeli, 60 K 32 fillér végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 24 K 30 fillér és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881: LX. t. cz. 144. §. alapján és a 146. §. értelmében a végrehajtási árverés végrehajtását szenvedetteknek a székelyudvarhelyi kir. törvényszék, az oklándi kir. járásbíró hatáskörében levő Bágy községben fekvő alábbi ingatlanokra u. m.:

1. Bence Ferenc középsőnek a bágyi 284 számú tjkvben foglalt A + 1 rdz. 105 hrsz. kertből való 1/3 részére 17 K, A + 2 rdz. 176 hrsz. kertből való 1/3 részére 5 K, A 3 rdz. 177 hrsz. kertből való 1/3 részére 4 K, A + 4 rdz. 211 hrsz. ház és udvarból való 1/3 részére 150 K, A + 5 hrsz. 526 hrsz. szántóból való 1/3 részére 71 K, A + 7 rdz. 532 hrsz. rétből való 1/3-ed részére 50 K, A + 8 rdz. 612, 613 hrsz. rétből és legelőből való 1/3-ed részére 42 K, A + 9 rdz. 829/1 hrsz. rétből való 1/3-ed részére 16 K, A + 10 rdz. 829/2 hrsz. rétből való 1/3 részére 16 K, A + 11 rdz. 988 hrsz. szántóból 1/3-ed részére 55 K, A + 12 rdz. 989, 990 hrsz. szántóból és rétből való 1/3 részére 69 K, A + 13 rdz. 1122 hrsz. szántóból és rétből való 1/3 részére 48 K, A + 14 rdz. 1264 hrsz. szántóból és rétből való 1/3-ed részére 28 K, A + 16 rdz. 1277 hrsz. szántó és rétből való 1/3 részére 45 K kikiáltási árban és pedig az A + 8, 11 és 13 rdz. alatt foglalt ingatlan jutalékokra a Lőrincz András javára bekebelezett haszonélvezeti jog fenntartásával a bágyi 374 számú tjkvben foglalt A + rdz. 1288 hrsz. ingatlanból való 1/3-ed részére 30 K, a bágyi 452 sz. tjkvben A + 1 rdz. 533 hrsz. alatt foglalt rétből 1/3-ed részére 16 K, a bágyi 515 számú tjkvben A + 1 rdz. alatt foglalt ingatlanra 116 K kikiáltási árban.

2. Demeter Istvának a bágyi 343 sz. tjkvben A + 2 rdz. 523 hrsz. alatti szántóból való 1/3-ed részére 303 K, a bágyi 491 számú tjkvben A + 1 rdz. 818 hrsz. ingatlanból való 1/3-ed részére 23 K kikiáltási árban elrendeltetik és pedig azzal, hogy a bágyi 74, 188, 490, 46, 428, 154 számú tjkvben foglalt ingatlanokra az árverés az 5731, 5833/913 tjkv. számú árverési hirdetéssel már elrendelte, ellenben a bágyi 577 számú tjkvben foglalt ingatlanra elrendelhető nem volt, mert azon ingatlan mult évi telek osztályadója nem volt kitüntetve.

Az árverés megtartására határidőül 1913. október hó 28. napjának délelőtti 8 órája Bágy község házhoz tüzetik ki.

Ezen árverésen a fant körülírt ingatlanok a kikiáltási ár 2/3-án alul eladatni nem fognak. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 20%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333. I. M. sz. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánátpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegélyeztetni.

Vevő köteles a bánátpénzt a Vu. 25. §. értelmében kiegyesíteni.

Kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.  
Oklándon, 1913. évi augusztus 15.

Dr. Pál a. k., kir. j. b. jegyző.

A kiadmány hitelűl:  
Wermesser, kir. tkvezető.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu PORTLAND CEMENTET ajánl olcsó áron a  
**PORTLAND CEMENT-GYÁR BRASSÓ**  
(Kugler és Társai.)  
Itt helyben kapható: Rösler és Gábor cégégnél.

### Árverési hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Oklánd község újonnan épült vendéglője f. évi szeptember 14-én d. e. 11 órakor a községgházánál 1913. évi okt. 1-től 1916. decz. 31-ig terjedő időre nyilvános árverésen haszonbérbe adatik.

Kikiáltási ár 2000 K.

Bánatpénz ennek 10%-a. Részletes feltételek körjegyzői irodában megtekinthetők.

Oklánd 1913. aug. 21.

Kiss Endre, kjegyző.

### Jgen tisztelt Tanító Urak szíves figyelmébe!

**Költségvetés, Előmeneteli és mulasztási napló, Számadás, Felvételi napló, Haladási napló nyomtatványok**

a Becsek D. Fia könyvnyomdában jutányosan beszerezhetők.

Védjegy: „Horgony“.

### A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyított házi szer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényénél, oszlamál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés: Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosan legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és ügyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszeresknél, Budapest.

D.E. Richter gyógyszerész az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 6. n. n.

## Eladó háztelkek.

A Föld-utcában, a Tábor-utcában, Soly-mosi- és Bálint-utcák folytatásában háztelkek részletfizetésre □ ölenként 3—8 koronáig eladók. Felvilágosítást ad: **Simó Mátyas** Székelyudvarhely Bethlen-utca.

## THIERRY A. Gyógyszerész BALZSAMA



Allein echter Balsam aus der Fabrik der Apotheker A. Thierry in Progradna bei Richsch-Saurbrunn

Utolérhetetlen hatású tüdő- és mellbetegségeknek enyhíti a katarust, megazinteli a fájdalom okozó köhögést. Torokgyulladás, rekedtség és gégéjének megzavarását, valamint légszűkületet, különösen jobbatá gromorgócs és kollika ellen. Gyógyhatású anyag és alleltel bántalmaknál, tisztítja a veséket, étvágygerjesztő és elűzegeti az emésztést. Különösen bevált fogfájó, odvasfogak, szájgyulladás, valamint az összes araj- és fogbetegségek, körfőgés ellen megcsodálható a araj- vagy gyomorból eredő bűz. Jóhatású: járási-állaghiatalknál. Meggyógyít minden sebot, sebbőlsejt, orbánczot, lázot, erődő hólyagot, hódat, szemölcsöt, égési sebeket, megfagyott testrészeket, vart és kióvat. Fölbeakalmat ellen kitűnő hatású. Minden bántól kölönösen infúocna, kolera és más járványoknál kéndő legyen.

Írjunk:

THIERRY A. Órangyal-gyógyszertárnak Progradna, Rohitsch mellett.

12 kis vagy 6 dupla vagy 1 nagy specialüveg 5 K 60 f.

Nagyobb rendeléseknél jelentékeny árengedmény

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcse

Megoldódjós a megasztétet vörmegevést, fájdalom operánsáhat leggyakrabban felsérgecsé tesz. Hasznalatos gyermekgyógyásznál fájó emlík, tejmeghibidítás, rekedés, emlíkmegtomosjedés ellen. Orbánc, feltört lábakknál, sebeknél, dagadt végtagok, csontszór, fehélyok, lútsz, száraz, lóvós, vágás vagy szúrás által okozott sebeknél kitűnő gyógyhatású szer. Idegen testek előhóllítására mint: üveg, szálka, por, szar, tűske stb. Klóvócsk, karunkulcs képiócséjnek, valamint HAK ellen, fereg, rot-lódás, körömggnyúlás, hólyag, égési sebek, hosszú betegségeknek előforduló fölfekvésnél, fölfolysáknál valamint hipállás eseten csecceméknél stb. kitűnő hatású.

2 tégely ára 3 K 60 f. a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett kapható. Budapeston kapható Török József gyggytárban, valamint az ország legtöbb gyógyszer-tárban. Nagyban kapható Thalmyer és Seltz, Kochmeister utódaí és Radanovita Testvérek drogeriájában Budapeston. — Ahol nincs lelakat ott rendeljétek közvetlenül:

THIERRY A. Órangyal-gyógyszertárából Progradna, Rohitsch mellett.

### KOLLARIT-BÖRLEMEZ KAUCSUK-KOMPOZITÍVÁVAL BÉVONY SZAGTALAN FEDÉLMEZ



### KOLLARIT-BÖRLEMEZ

kaucsuk-kompozitívával bevont ruganyos, viharbiztos és időtálló szagtalan fedélmeze. A jelenkor legjobb tetőfedélmeze

Végtelenül tartós.

Régi zsindelytetők átfedésére kiválóan alkalmas. -- Sem mészolni, sem mészlével bekenni nem kell.

Kapható Székelyudvarhelyen: **GYERTYÁNFFY J. FIAI UTÓDA** vaskereskedésében



## Kallotta-e már?

Egész világ beszél róla, hogy az eredeti

## Pfaff varrógépek

utolérhetetlen minőségű könnyű, zajtalan varrása és harisnya-feltöszára egyformán alkalmassak. Egyedárusítás és főraktár

Egyben fellívom a n. é. közönség b. figyelmét jól berendezett **Vas-, szerszám- és konyhafelszerelési** üzletemre, melyekből nagy raktárt tartok és a legolcsóbb napi árban számítom. — Szíves pártfogást kér mély tisztelettel

**ENGLER JÓZSEF**

A Kremeneky

## Metallum

fémzálas izzólámpa nem törékeny és sokáig ég.

Kapható: **Márk Testvérek** fűszer és csemegéüzletében Székelyudvarhelyen.

## Szobapadlók befestésére

nélkülözhetetlen a BERKES-féle :: ::

## EMKE

lack, mely fény, száradás és tartosságra páratlan. Egyedüli elárúsítása kereskedésében

hol bármily festék a legjobb minőségben, ugyszintén fűszer, aradi liszt, cukor, kávé, saját termésű bor stb. jutányosan beszerezhetők.

## Nem lesz többé nedves lakás! :: Nem lesz többé nedves pincze!

mert a „BIBER“ abszolút vízhatlan szigetelő, lehetővé teszi mindennemű nedves vízálló helyiségek tökéletes szárazzá tételét.

„BIBER“-rel bármely kőműves végezhet szakzerű szigetelést. megoldja a beton és vasbeton vízhatlanítási kérdését is.

Prospektust, használati utasítást minden egyéb felvilágosítást készséggel ad a „BIBER-MŰVEK egyedárusítója: Papp-Zakor Endre vaskereskedés Székelyudvarhely.



## Feltűnő olcsó árak!

6 szem. étkezési készlet	15 K-tól feljebb
12 szem. étkezési készlet	30 " "
6 szem. teás készlet	7 " "
6 szem. kávé készlet	7 " "
Mosdókészletek	10 " "
Függő lámpák	5 " "
6 szem. vízes készlet	3 " "

Valamint itt föl nem sorolható mindenemű üveg, porcellán, lámpa, képek, tükrök, házi és vendéglői berendezések, sport- és utazócikkek, chinai- és japán- és gyerek-játékok olcsó árban kaphatók:

## DRAGOMÁN-czégnél

Székelyudvarhelyen.

Villamos izzótestek:  
Fémzálas 2 kor. Szénzálas 70 fillér.

## Eladó belsőségek.

A most megnyitott Rákóczi-ut mentén levő 518 négyzetméteres terület és a rajta levő 4 szoba és melléképületekből álló épület és gazdasági házak, ugyancsak ezen telek szomszédságában levő 322 négyzetméteres belsőség eladó. Érkezni lehet: Szász Mihály pü. díjokkal.

## Ádám Károly

budapesti cég bizományi raktára Székelyudvarhelyen, Kossuth-u. 2. sz. (Florián-féle ház.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy miután budapesti Ádám Károly országos hírtől czégtől sikerült bizományi raktárt nyernem, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy az összes kézimunka- és rövidáru cikkeit ezentul eredeti gyári árban tudom árusítani.

Egyben pedig közhírré teszem, hogy a bizományi rendszerrel fogva ama előnyöket élvezem, hogy mindenemű áruból dus és nagy választékot tarthatok, minnek folytán a vevő közönségnek ezentul nincs szüksége arra, hogy árut a fővárosból hozasson.

A nagy érdemű közönség becses támogatását kérve vagyok teljes tisztelettel

**Barts Béla** bizományos.

## Csak 50 kor.

1 garnitur elegáns ebédlőkészlet az alábbi összeállításban:

36	darab	lapos tányér
12	"	mély tányér
12	"	csemegés tányér
2	"	leves csésze
2	"	mártás csésze
2	"	mártás csésze alj
2	"	pecsenyés tál
2	"	komposztos tál
2	"	zöldes tál
2	"	tésztás tál
2	"	sótartó

Finomabb ebédlőkészletek, teás, kávé, feketés készletek és üvegáruk nagyválasztékban legocsóbb árban kaphatók

**Márk Testvérek**  
kereskedésében Deák-tér 14. szám.)

## 50%

takarít meg, ha évi cipőszükségletét az előnyösen ismert

**Orbán, Nagy és Tamás**  
kész cipőraktárából szerzi be.

Különösen családok érdeke, hogy cipőszükségletüket ne gyári, hanem kézi munkából fedezzék.

## Ingyenes

géphímző, azzurozó, fodrozó, stoppoló tanfolyam Székelyudvarhelyt.

**Az eredeti Singer varrógép R. T.**

1913. évi szeptember hó második felében ingyenes géphímző tanfolyamos rendez mindazok részére, akik már eddig, vagy ezon tanfolyam tartalma alatt egy eredeti Singer hímzőre alkalmas varrógéppel rendelkeznek. Érdeklődőket kérjük fölvilágosításért a Kossuth utca 1. szám alatti gépraktár vezetőségéhez fordulni.

**Singer Co. Részv.-társaság.**

Sz. 5673—1913. tkvi.

## Hirdetmény.

Kénos község telekkönyvei birtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. sz. szabályrendelethez képest átalakították és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. XXIX. az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-czikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t.-czikkből szabályozott eljárás, a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével fogantatottatik.

E célból az átalakítási előmunkálatok hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községhez 1913. szeptember hó 16-án fog kezdődni.

Ennélfogva felhívatom:

1. Az összes érdekelt, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netáni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyvi végleges átalakítása után a téves átvezetésekkel eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyamata alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel.

3. Mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t.-cz. 15—18 és az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5., 6., 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hasanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szö-

vel immerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; — végül akiknek javára tényleg már megszünt kötelezésre vonatkozó jog, vagy megszünt, egyéb jog van nyilvántartásilag bejegyezve az uton az ilyen bejegyzésekkel terhel ingatlanok tulajdonosai a jegyzett jogok törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy törlesztési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. jbróság, mint telekkönyvi hatóság.  
Okládon, 1913. augusztus 2.

Kellemen Kálmán a. k. kir. járásbíró.

A kiadmány kitelől:

Wermesser, kir. telekkönyvezető.

Sz. 8428—913.

## Hirdetmény.

Farczád község részére az 1912. évi XXIX. t.-cz. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekkönyvbe való bejegyzése és a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetvén ez azzal a felelősséggel tétetik közlé:

1. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-cz. 15. és 17. §-ai alapján, ide értve a §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aikban és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §-a pontjában foglalt kiegészítéseit is, — valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 7. §-a és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §-a b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. XXIX. t.-cz. 22. §-a alapján történt törlesztési érvénytelenségét kimutatják, e végből törlesztési kereseteket hat hónap alatt, vagyis 1914. év március 10. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlesztési keresetek annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvántartási jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-cz. 16. és 18. §-ának eseteiben ide érve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánának, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1914. év március 10. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt esetekben kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvántartási jogait bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmeznek tartják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1914. év március 10. napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendelkezése után és csak az időközben nyilvántartási jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, kik a kiküldöttnek eredeti okmányokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyezzersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhelyen, 1913. augusztus 5.

Constantinecu Viktor kir. tszéki elbíró.

A kiadmány hitelől:

Dósa, kir. tszéki tkvezető.

**Szolíd és pontos kiszolgálás.**

**GYÖNYÖRŰ, MARADANDÓ ÉRTÉKŰ ARANY ÉS EZÜST AJÁNDÉKTÁRGYAK**  
beszereshetők

**ISZÁKOVITS BERNÁT** MUÓRAS ÉS ÉKSZERESZMŰLÉSI  
Székelyudvarhelyt, Deák-tér 12. sz. (Pénzügyi palota mellett)

hol a legjobb és legkezebb kivitelben kaphatók eredeti OMEGA, SCHAFFHAUSEN és CHRONOMETRE inga és zsebórák, arany és ezüst ékezetek, gyűrűk, nyakékek, láncok, brilliáns gyűrűk és függők.  
Ezüst és alpacca dísz tárgyak. Ezüst avaszközök, domborművek, jardinierek, állványok, komposztos tálak, kávé és teadékszerek.

**Szemüvegek és mindenféle optikai szerek.**  
Mindenféle javításokat elvállalok és azonnal pontosan eszközök.  
Kockázat kizárva. Szabad megtekintés vételkényszer nélkül.






130 saját fióktelep

# Turul

## cipő

a legjobb

### Turul cipőgyár r.t.

a Monarchia legnagyobb cipőgyára

Fiókraktár:

Székelyudvarhely, Kossuth-u. 9.



20000 pár helyigártás.

## Kiadó lakás.

Alsó Malom-u. 12. szám alatt földszint 2 szoba butorozva eselleg a nélkül is kiadó. Kűlön bejárati, villanyvilágítás.

Szám: 1057—1913. végrb.

### Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. járásbíróának 1913. évi V. 593. számú végzése következtében Dr. Szentkovits János ügyvéd által képviselt Szentkovits Márton javára 92 K. 48 f. a jár. erejéig 1913. évi július hó 1 én fogatosított kiálégítési végrehajtás utján lefoglalt- és 655 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: Lexikonok és butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelyudvarhelyi kir. járásbíróaság 1913-ik évi V. 593/3. számú végzése folytán 92 kor. 48 fill. tökéketétel, ennek 1912. évi szeptember hó 1. napjától járó 5%, kamatai 1/3% váltóújí és eddig összesen 59 kor. 20 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Székelyudvarhelyen végrehajtást szenderedett Árpád-utczai lakásán leendő megtartására 1913 évi szeptember hó 24-ik napjának d. u. fél 3 órája batáridőül kítűzetik és abhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, azükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelyudvarhelyen, 1913. szept. hó 1. Nagy Lajos, kir. bir. végrehajtó.

Szép piros paradicsom 1 kg. K. — 24  
Savanyitani való ugorka 100 drb 1:60  
Őszi baraczk . . . . . 1 kilo K. 1:20  
Csemegeszőlő . . . . . 1 " " — 80  
Valódi csemega méz . 1 " " 1:70  
és más ujdonságok, továbbá conservek, sajtok, különleges likörök 5 kilos postacsomagokban szállít utánvét mellett

**Bihari Béláné** csemega kereskedő  
BUDAPEST, Főherczeg Sándor-u. 26. sz.

**Kiadó lakás.** Deák-tér 12. szám alatt 4 szoba butorozva vagy a nélkül Gáspár Ferencz bórkereskedésénél az emelet kiadó és azonnal is átvehető.

**Pénzkölcsönök**  
4 1/2% kamatozással  
közvetit Csomor József, megyei árvaszék.

## Első varrógépraktár

Dus választéku s a legkiválóbb készítményű

**varrógépek, löpor, disz-  
árúk, vadászfegyverek**

elsőgyártmányu szakmába vágó jól berendezett vas-kereskedésünkben jutányos árak mellett beszerezhetők.

**RÖSLER és GÁBOR vaskereskedése**

Székelyudvarhely. Fiókkűzet: Székelykeresztúr.

**Kőbányai sör!!**

A legjobb hírnevű DREXER-féle 'Korona' és 'Dupla márciusi sör'  
Első Magyar Részvény Sörfőzde 'Udvari' és 'Goliát Maláta sör'



kizárólagos főraktár Udvarhelymegyében

**Rösler és Gábor cégénnél**  
Székelyudvarhelyi és Székelykeresztúron.

Vidéki és helybeli megrendelések hordók és naponta frissen töltött palaczkokban pontosan lesznek eszközölve.

Elsőrendű kész butor-  
raktár. :: :: ::

Asztalos, esztergályos  
és kárpitos műhelyek.

A m. tisztelt közönség szíves figyelmébe ajánlom a leg egyszerűbbtől a legmodernebb butorokkal :: felszerelt ::

## butorraktáram

Saját asztalos-műhelyemben rajz szerint elkészíték bármilyen kivitelű butort. Minden egyes darabért garancziát vállalok. :: ::

Modern ebédők. Káliszóbak.

Szíves pártfogást kér

**Balázs Károly**  
butorraktáros és esztergályos.

## Olesó és alkalmi árak nyári ujdonságokban Hirsch Rudolf divatűzletében

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utczá 25. szám.

Elegánsan **férőöltönyök** bel és külföldi szövetekből selyem és sersel bérelve:  
K. 16, 20, 26, 30, 35, 40, 45, 50, 52, 64.

Ujdonság felöltőkben dubi és angolszővetek  
K. 16, 20, 26, 32, 35, 40, 44, 50, 54, 60.

Finom és tartós An iskolaöltönyök 6 éves-től 16 évesig.  
K. 5, 8, 11, 14, 16, 18, 21, 24, 26, 30.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását és támogatását kéri kiváló tisztelettel

**Női nyári kabát ujdonság**

Kor. 14, 18, 20, 24, 29, 32, 38, 40, 44, 48, 55 és feljebb.

Pongyolák creton, delén, posztó, elaminból  
5, 9, 11, 16, 20, 24, 26, 28, 31, 35, 40, 45

Nagyválaszték tartós férő és női fehérneműk, cipők és mindennemű divatalkokban.

**HIRSCH RUDOLF.**